

ST. OLAV

Påskan 1992

ST. OLAV

Innhold

3	Apartheid og ørkenvandring	<i>UKJ</i>
4	Oppstanden er Kristus, mitt håp	<i>Brian McNeil crv</i>
5	Nordisk pressemøte på Mariaholm	
6	Gammel-romersk påske i Laterankirken	<i>Magnus Røger</i>
7	Franske katolikker i minoritet?	<i>Fra "Signum"</i>
8	Rio-konferanse og Columbus-jubileum: Mens vi venter. . .	
10	Fullpakket paveprogram 1992	
10	Hva med en klassisk Italia-tur?	
11	Mellom kors og halvmåne i Sudan	<i>Michael Campbell-Johnston</i>
13	Paven blant katolske minoriteter i Vest-Afrika	
14	Bilder fra en annen virkelighet:
Møte med ikon-maler Solrunn Nes	<i>Bodil Bie Aalvik</i>
16	Den nordiske bispekonferanse hos paven	
17	Etikk og politisk kunst - på svensk og norsk	
18	Pastoralrådet: Mye gjort, mye ugjort	
24	Fra døden til livet	<i>Epifanios fra Salamis</i>

*P*avens anliggende for bønnens apostolat i april:

At tallet på preste- og ordenskall må øke.

At påskemysteriet må inspirere til dialog mellom de kristne og til søken etter enhet.

Apartheid og ørkenvandring

Den 17. mars fikk den sør-afrikanske statsminister *de Klerk* ja fra flertallet av landets hvite velgere til å fortsette utviklingen av apartheid. "Ja - for fred og velstand" het det på valgplakatene. Men, som sjefredaktøren i Johannesburg-avisen *Star* noterte før valget, selv om et ja vil vise verden og de sorte sør-afrikanere at det hvite Sør-Afrika satser på forhandlinger og kompromiss som veien til en rettferdigere fremtid for alle landets innbyggere, "er et ja, dessverre, ingen garanti verken for fred eller velstand".

Til det har apartheid satt for dype sår i sinn og samfunn. Dertil kommer at århundrets verste tørke nå fører mange hvite farmere ut i konkurrens tusenvis av sorte flokker til byene på jakt etter arbeid, mat og husrom - foruroligende i et allerede opphetet samfunn der man raskt griper til våpen, enten våpenet er spyd eller maskingevær.

Kirkefolk, med en frigjørende teologi i hånd, har vært langt fremme i kampen mot apartheid i de senere år. Men det er bare én side av historien: I utgangspunktet ble nettopp teologien brukt for å rettferdiggjøre raseskillet i samfunn og kirke. Argumentene hentet de reformerte boere særlig fra det gamle testamente, men også Romerbrevet er blitt flittig misbrukt og tatt til inntekt for en gudgitt statlig autoritet enhver var pliktig å lyde. Forøvrig langt fra førstegangsmisbruk - og heller ikke siste!

Kairos-dokumentet fra 1985, undertegnet av representanter for en

rekke kirkesamfunn, var et kraftig oppgjør med denne hollandsk-reformerte "statsteologi" som forkynner "en Gud som opphøyer de stolte og ydmyker de fattige, stikk i strid med Bibelens Gud som 'spredte dem som gikk med hovmodstanker, og opphøyet de ringe.'" I 1987 gjorde *Nederduitse Gereformeerde Kerk*, det kirkesamfunn de fleste boere tilhører, og Botha-regimets viktigste støttespiller, helomvending og erklærte apartheid for "synd".

Motstanden mot apartheid har også vært drevet på interreligiøs plan i Sør-Afrika, mellom muslimer og kristne. Det kunne sør-afrikaneeren *Faris Ezack*, imam og forsker på forholdet mellom islam og kristendom, fortelle under et seminar i Oslo nylig om menneskeretter og islam. I parentes bemerket: Et poeng å ta med seg i dagens muslimdebatt her hjemme? På spørsmål om hvordan forholdet mellom de to religioner vil bli når den felles fiende ikke lenger forener, og om fremtiden for Sør-Afrika overhodet, henviste den kloke muslim til Bibelen: "Ta beretningen om Moses og jødernes *exodus* fra Egypt: Veien til det lovede land gikk gjennom ørkenen - og tok tid. Det er den veien vårt land nå skal gå. Nå skal tålmodigheten, trofastheten og viljen til samhold prøves."

Litt av en oppgave for religiøse ledere å være guider på den turen!

Re-evangelisering uten konfesjonelle innsnevring
Den evangeliske teologen Jürgen Moltmann foreslår en økumenisk forsamling for Europa som kan videreføre "den konsiliære prosess" for fred, rettferd og miljøvern. Han går imot en "ensidig re-evangelisering av Europa" og stiller seg kritisk til paven "re-evangeliseringsappell" under Europa-synoden før jul, som han tolker som en re-katolisering av Europa. Striden

mellom de ortodokse og de Roma-tilknyttede unierte kirker i Vest-Ukraina om kirkebygg, ser han som et forspill for denne re-katolisering.

Også re-katoliseringsskampanjen i Polen skremmer, sier Moltmann. Som mener at heller enn å triumfere over den "gudløse kommunisme", gjelder det nå å fornye Europa ut fra de felles kristne røtter, uten noen form for konfesjonelle innsnevring.

HERDER KORRESPONDENZ

Isen brutt mellom Moskva og Vatikanet?

Et møte i Genève i begynnelsen av mars mellom delegasjoner fra Vatikanet og Moskva-patriarkatet er første skritt mot å gjenopprette den 'søsterlige dialog' mellom de to kirker som nærmest var gått i stå før jul. "Isen er nå brutt, polemikken er gitt på båten, og det er klar vilje fra begge sider til konkret samarbeid om karitative oppgaver og om evangelisering i de tidligere sovjetiske områder, som er merket av 70

4

Oppstanden er Kristus, mitt håp

Sekvensen som synges før evangeliet i Påskedagens høymesse, spør Maria av Magdala: "Maria, tal for sant om tegnene du fant". Hennes svar oppsummerer hele det kristne

budskap: "Surrexit Christus spes mea, oppstanden er Kristus, mitt håp."

Den samme betegnelsen finner vi i Det nye testamente: "Paulus,

apostel etter befaling fra Gud, vår Frelser, og fra Kristus Jesus, vårt håp ..." (1 Tim 1,1), og man kan godt si at den gir uttrykk for en vesentlig forskjell mellom Det gamle og Det nye testamente.

Vi ser Israels håp når profetene taler om det fornyede Jerusalem: "Aldri mer skal det høres gråt eller klageskrik i byen ... Ung er den som dør hundre år gammel... De skal bygge hus som de selv får bo i, plante vingårder og spise frukten selv...Ulven og lammet skal beite sammen ... Ingen skal skade eller ødelegge noe på hele mitt hellige fjell, sier Herren" (Jes 65).

Vi kjenner slike fremtidsvisjoner i sekularisert språkdrakt også: Marx og andre fjerner bare Herren fra bildet.

Men et slikt jordisk håp kan aldri oppfylles. Vår verden er kjennetegnet av Askeonsdags skremmende ord: "Kom ihu, menneske, at du er støv". Som Forkynneren sier: "Alle går til det samme sted. Alle er kommet av jord og skal bli til jord igjen" (3,20). "Alt er tomhet, sier Forkynneren, ja, alt er bare tomhet" (1,1). Vi skal ikke forsøke å bagatellisere og ufarliggjøre den erfaring som ligger bak disse ord: Den er akkurat den erfaring som ethvert tenkende og elskende menneske gjør, når man betrakter sine medmenneskers ubegripelige lidelser, eller når man opplever hvordan døden skiller oss fra hverandre.

"Rør meg ikke, for jeg er ennå ikke faret opp til Faderen." Fra Klaraalteret i Kölnerdomen.

års ateistisk kommunisme," noterer *The Tablets Roma-kommentator*.

"Vi er blitt klar over motivene bak vår uenighet og har kunnet snakke ut om den," sa kardinal Cassidy i et TV-intervju etter møtet. Og metropolit Kirill sa man var blitt enig om å løse problemene selv om det er et stykke frem til "alt er vel". En foreløbig tekst fra møtet er sendt til lokale kirkelige instanser i Russland, Hviterussland og Ukraina til godkjenning.

Roma på ortodoks dagsorden
Slutterklæringen fra de ortodokse kirkelederes møte i Istanbul nylig handler stort sett om forholdet til Roma: Man registrerer med engstelse at "den katolske kirke fortsetter med aktiviteter som strider mot dialogens, kjærlighetens og sannhetens ånd". Erklæringen tar ikke opp det brennaktuelle spørsmålet om tilbakeføring til den ukrainske gresk-katolske kirke, som er unisert med Roma, av kirkelig eiendom som

ble beslaglagt av Stalin og gitt til den ortodokse kirke. Den kommenterer heller ikke Vatikanets tilbakevisning av det Moskva-patriarken har kalt "katolsk proselyttisme i tradisjonelt ortodokse områder".

Erklæringen nevner ikke noe om dissens i egne rekker; det heter seg at en del ortodokse troende, som er uroet av anklagene mot deler av det ortodokse hierarki om samarbeid med KGB, er gått over til den katolske kirke. CATHOLIC HERALD

Et håp på et hinsidig liv er noe helt perifert for Det gamle testamente, og det er heller ingen trøst for en som Marta, når hun mister sin bror Lasarus: "Jeg vet at han skal stå opp i oppstandelsen på den siste dag", sier hun, men - hva så? Hjelper denne overbevisning Marta i dag?

Det er nettopp dette håp som blir selve sentrum, kjernen, i den kristne tro: "Kristus er stått opp fra de døde, som *førstegrøden* av dem som er sovnet inn" (1 Kor 15,20); han er "den *førstefødte* av de døde (Kol 1,18 og Åp 1,5). I parentes bemerket - siden selv de greske ordene i Bibelen kan ha en åndelig betydning for oss - denne siste

betegnelsen gjengis på gresk i to forskjellige former: Den må altså være et av de aller tidligste arameiske navn de første kristne i Palestina gav den oppstandne Jesus.

Vårt håp er *en person*: Jesus Kristus.

Vårt håp er ikke avledet fra alminnelige teologiske resonnementer om mennesket, selv om man riktignok kan si at en Gud som er evig kjærlighet, "måtte" skape i sitt eget bilde mennesker med en evig fremtid. Men slike argumenter tilhører det andre eller tredje stadium: Vi må alltid tilbake til begynnelsen.

"Om aftenen samme dag, den første dag i uken, hadde disiplene stengt dørene der hvor de holdt til,

av frykt for jødene. Da trådte Jesus inn i kretsen og sa: Fred være med dere. Og i det samme viste han dem sine hender og sin side".

Jesu oppstandelse nøytraliserer ikke vår lidelse. Den opphever ikke død og sorg. Men den gir oss håp: "Likesom alle dør på grunn av Adam, skal alle få liv ved Kristus" (1 Kor 15,22).

Den kristne tro sier at livet har beseiret døden i Kristus Jesus, og at det ikke er døden, men *livet* som har det siste ord.

Og dette er et håp som overvinner Askeonsdagens ord om støv. Det er et håp om evig fellesskap i Kristus med alle vi har elsket og mistet her på jorden. *Brian McNeil crv*

Nordisk presse møte på Mariaholm

Første helg i mars var nordiske katolske journalister tilsluttet UCIP - Union Catholique Internationale de la Presse - samlet til møte på Mariaholm, det første Nordisk UCIP-møtet i Norge. Til stede under møtet var bl.a. UCIPs generalsekretær Bruno Holz og lederen for UCIPs Europa-region, Lazlo Lukacs samt redaktørene for de nordiske kirkeblader. De nordiske biskoper, som var invitert til møtet, men måtte gi avbud på grunn av sitt "ad-limina-besøk" hos paven i Roma, hadde sendt kansellist Ulrik Sverdrup-Thygeson som observatør under deler av møtet.

Blant postene på dagsordenen var "Vatikanets mediepolitikk siden Det annet Vatikankonsil", "et dansk bidrag til en kirkelig mediepolitikk" og "Har Gud dårlig presse - kritisk blick på nordisk katolsk presse". På bakgrunn av diskusjoner og fremlagt materiale samlet møtedeltagerne seg om følgende henvendelse til de nordiske biskoper:

Til Den nordiske bispekonferanse:

*Vi som er samlet til Nordisk UCIP's møte på Mariaholm, vil takke for bispekonferansens for-
bønn og hilsen til vårt møte.*

I våre diskusjoner har vi snakket om den økende interesse for katolske spørsmål i nordiske medier og de økte krav til informasjon som kommer fra mediene. Vi ser at de katolske stift har behov for en mer gjennomtenkt mediepolitikk. Derfor ønsker vi å diskutere dette videre med representanter for bispekonferansen på vårt neste møte i København i 1993.

Koordinator for møtet, Knud H. Kluge, vil ta videre kontakt med bispekonferansen om dette.

*Nordisk UCIP
Mariaholm 1. mars 1992*

Vern mot usunn religiøsitet?

Europarådet anbefaler sine medlemsland bedre religionsundervisning i skolen og bredere informasjon om religiøse forhold generelt som botemiddel mot de overgrep barn, unge og voksne er utsatt for fra sekter og såkalte ny-religiøse grupper. Overfor Kristeligt Dagblad påpeker det danske Europaparlaments-medlem Ole Espersen at det finnes såkalte ny-religiøse bevegelser som slett ikke er religiøse: "Scientologi

er ikke basert på noen religion. Den arbeider ikke på det åndelige felt. Den er en kald, kynisk og manipulerende forretning og intet annet."

Det er vanskelig å avgrense hva som er religion, og hva som er sekt, hva som er sunt, og hva som er usunt, akseptabelt og uakseptabelt, noterer signaturen Jana i Vårt Land i sakens anledning. Det britiske parlamentsmedlem Andrew Rowe foreslår at folk som en tommelfingerregel, skal

spørre seg om grunnleggeren eller guruen av en sekt er rik. Dersom så er tilfelle, kan man nærmest gå ut fra at den er usunn. Europarådet påpeker at sekter som ikke vil tre åpent frem, dømmer seg selv som mistenkelige, og understreker at "mens religion innebærer fri, bevisst tilslutning fra den som blir med, er mennesker som tilslutter seg visse sekter, kanskje fri, men ikke vitende. Og når de blir vitende, er de som regel ikke lenger fri".

6 Magnus Røger: Gammel-romersk påske i Laterankirken

Gammel-romersk, vil de vite som leste *Magnus Røgers* artikkel om gregoriansk i St. Olav før jul, er "betegnelsen på en lokal kirkesang-tradisjon fra Roma og omegn som der er eldre enn gregoriansken, som først mot slutten av 1200-tallet ble introdusert i Roma".

En plate utgitt av *Harmonia Mundi* fører oss ikke bare inn i den gammel-romerske tradisjon, men også rett inn til påskefeiring i selveste Lateran-kirken, forteller Magnus Røger i denne anmeldelsen.

Er man interessert i å høre hvorledes den gammel-romerske kirkesang kan ha blitt fremført i Laterankirken under påskeliturgen i det 7. og 8. århundre, skal man lytte til en plate på platemerket *Harmonia Mundi* hvor en spesialistgruppe som kaller seg Ensemble Organum fremfører musikk fra det bevarte gammel-romerske manuskriptet fra Laterankirken, Vaticanum Latinum 5319. En vesentlig del av dette manuskriptet omfatter musikk for påsken hvor de store påskevesprene var særegne for Laterankirken.

Alleluja uten ende?

I påskevesprene feiret man at katekumenene etter lang tids forberedelse var blitt døpt påskennatt i Laterankirkens *baptisterium*, dåpskapell. De gikk nå kledt i hvite klær en hel uke. I denne uken tok de daglig del i vesper i Laterankirken Som Amalarius fra Metz skrev etter å ha oppholdt seg i Roma i påsken år 832, var de lange, høytidelige allelujaer som hørtes til vesper, høydepunktet i dette "officium gloriosum". I løpet av denne uken benyttet man 19 store allelujaer med til

sammen 45 vers. 33 av disse ble bare brukt til vesper. Ledet av de øverste geistlige gikk prosesjonen av de troende til kirkens ulike stasjoner. Første stasjon var basilikaen selv, kristenhetens hovedkirke. Deretter gikk prosesjonen til dåpsbassenget i baptisteriet som var andre stasjon, og etterpå til tredje og siste stasjon, kapellet S. Andre-am ad crucem, hvor de nydøpte umiddelbart etter dåpen var blitt konfirmert.

På hvert sted ble det sunget en salme, et alleluja og et magnificat, og bønner ble bedt. De lange og kunstferdige utformede allelujaene hadde responsorier hvor alle sang med, men de var ellers så varierte og kompliserte at man må beundre at koret evnet å huske alt. Seremoniens høydepunkt var allelujaet Pascha Nostrum. På den siste stasjonen ble seremonien avsluttet med et siste magnificat og en bønn. Deretter gikk de troende til sine lokale kirker for å fortsette påskefeiringen der.

Bysantinsk innflytelse

Vi aner den bysantinske innflytelse

ikke bare i musikkens klang og i allelujaversenes greske tekst. Etter seremonien var det vanlig å gi lederne av prosesjonen tre slag vin, to greske og en lokal. Og mens de øverste geistlige nøt sin vin, sang koret den greske påskehymnen "Pascha hieron hemin semeron" (Hellig er påskedag for oss). Til gjengjeld fikk også korets medlemmer hvert sitt glass vin etterpå som en symbolsk takk for en fremragende prestasjon.

På platen får vi høre to av de store allelujaene med gresk tekst fra påskevesprene, et alleluja for messen 2. søndag etter påske, samt utdrag fra messen påskedag (introtitus, graduale, alleluja, offertorium og kommuniensvers). Under forberedelsene til innspillingen syntes Ensemble Organum dirigent Marcel Pérès at musikkens greske preg gjorde det nødvendig å samarbeide med eksperter på fremføring av bysantinsk kirkesang. Derfor kontaktet han Lycourgos Angelopoulos, dirigenten for Det greske bysantinske kor i Athen. Resultatet er blitt en meget autentisk bysantinsk klang. Angelopoulos med sin lange erfaring viste seg å være særdeles velegnet til å synge de meget krevende og virtuose solistpartiene.

I tråd med hva som er vanlig ved fremføring av bysantinsk kirkesang, anvender man i flere av stykkene en *ison*, det vil si at en del av koret synger en dyp, liggende undertone som bakgrunn for solistenes artisteri. På den måten får man frem en rikere, nærmest flerstemmig klang med et utpreget bysantinsk preg. Om en del av koret i Laterankirken virkelig sang *ison*, vet vi ikke. Men

Avviser Le Pen

Nyhedendom i kristne gevanter er uforenlig med kirkens lære, sier flere franske biskoper i forbindelse med det høyre-radikale Nasjonal Fronts utlendingepolitikk. Ifølge en undersøkelse ved tidsskriftet "Trenta giorni" akter 9 prosent av kirkegjengerne å stemme på Le Pen ved neste valg, mens over to tredjedeler avviser hans politikk. Le Pen har adskillig mindre støtte blant katolikker enn blant den øvrige befolkning hvor mellom 13 og 29% sies å støtte ham.

KATHPRESS/KK

Evangeliet - tross alt ikke oppfunnet i Rogaland!

"I forbindelse med Det Norske Misjonsselskaps jubileum vil vi erfaringsmessig få høre varme og sterke ord om 'Stavanger som misjonshovedstad' og om 'den enestående plass misjonstanken har hatt på sørvestlandet', " skriver institusjonsprest Arild Vøllestad i Rogaland Avis.

"Uansett hvor historisk riktig denslags tale måtte være, så lyder det ofte mer lokalpatriotisk enn kristent. Mitt ønske er derfor at denslags tale reduseres til det absolutte minimum, og helst sløyfes helt. Evangeliet ble tross alt ikke oppfunnet i Rogaland."

7

Fra baptisteriet, dåpskapellet, i Laterankirken, slik det ser ut i dag.

et vagt holdepunkt har vi i at tre av korets syv medlemmer hadde tittelen "paraphonista", altså den som synger ved siden av melodien.

Har man god innlevelsessevne, får man ved å lytte til denne platen et inntrykk av hvilken opplevelse det må ha vært å være tilstede i Laterankirken og feire påske sammen med de nydøpte for mer enn 1000 år siden, den gang da øst var smeltet sammen med vest. For de av leserne som har et visst kjennskap til det gregorianske repertoar, er det også meget interessant å høre disse urversjonene av en tildels kjent musikk, slik den klang før den ble

forfinet i en mellom-europeisk atmosfære hos frankerkongene.

Chants de l'église de Rome des VIIe et VIIIe siècles

Periode byzantine

Ensemble Organum, dir. Marcel Pérès

Harmonia Mundi HMC ~901218

Litteratur: Gradualen "Vaticanum Latinum 5319" finnes i en moderne utgave med en fyldig innledning ved Bruno Stäblein. Her kan man lese mer om liturgien i Laterankirken i den gammel-romerske periode. Monumenta Medii Aevi, Vol 2: Die Gesänge des altrömischen Graduale. Kassel 1970.

Franske katolikker i minoritet?

Fra en fersk opinionsundersøkelse, utført av Sofre-instituttet på oppdrag av det franske tidsskriftet *Figaro Magazine*, har det svenske tidsskriftet *Signum* hentet følgende opplysninger om religionens stilling i Frankrike: Fire av fem franskmenn regner seg som katolikker, en nedgang fra 81% til 79% på fem år. 27% av disse angir at de regner seg som troende katolikker på grunn av overbevisning, 30% av tradisjonelle grunner, de resterende er usikre når det gjelder sin tro eller er skeptiske. Det største antallet av disse siste finner man i gruppen 19 til 24 år: Hver tredje av disse ungdommene sier at de er uten religion. I denne aldersgruppen anser kun tre prosent seg som meget praktiserende, 16% som ganske praktiserende.

Når det gjelder deltagelse i gudstjenestelivet, finner man at 10% går i messen minst hver søndag; i 1986 var det tilsvarende tallet 14%. 6% går i messen to eller flere ganger i måneden, mens 22% i hvert fall finner veien til kirken i forbindelse med de store høytidene. For 57% var dåp, bryllup og begravelse anledninger som førte dem til kirken, en økning fra 52% i 1986.

Franske katolikker går sjelden til skrifte: 79% går aldri, mens 13% skriver én gang pr. år eller sjeldnere, og seks prosent flere ganger årlig. 64% går aldri til kommunion. Bare 28% av de franske katolikker ber ofte eller daglig, og 34% ber aldri. Dåpen står fremdeles sterkt: 81% av franskmennene lar sine barn døpe. Og 71% ønsker seg en kirkelig begravelse.

Roma gjentar rasismekritikk

Den økende rasismen, som innebærer en fysisk trussel mot mennesker med annen hudfarge, utgjør - sammen med de stadig vanskeligere levekårene for gamle mennesker og de synkende fødselstall - tre alvorlige trusler mot dagens samfunn. De vitner om en sviktende likevekt i samfunnet og stiller alvorlige spørsmål om 'sunnhetstilstanden' i de samfunn som aksepterer slike trusler, skriver Vatikanets avis, *L'Osservatore Romano*.

Menneskerettighetspris til

Leonardo Boff

Den brasilianske menneskerettighetsprisen for 1991 er tildelt Leonardo Boff, fransiskanerpater og omstridt frigjøringssteolog. Han fikk prisen for sitt arbeid blant og for de kirkelige basisgruppene i Brasil. Prisen ble utdelt i hovedstaden Brasilia i januar i år.

LA CROIX

Ingen hellig allianse mellom Vatikanet og CIA

Påstanden i en artikkel i *Time Magazine* nylig om at Vatikanet i 1980-årene inngikk en 'hellig allianse' med president Ronald Reagan og CIA for å destabilisere regimene i Øst-Europa, blir tilbakevist av paven selv. Det ble ikke inngått noe komplott for å undergrave kommunistregimene, hverken i hans hjemland Polen eller i Sovjet, og det

8 Rio-konferanse og Columbus-jubileum: MENS VI VENTER. . .

Året 1992 står på mange måter i Latinamerikas tegn: I juni finner FNs gigantkonferanse om miljø og utvikling sted i Rio de Janeiro, og den 12. oktober er det 500 år siden Columbus gikk i land på det amerikanske kontinent - riktignok uten å være klar over det!

Vi har samlet noen fakta og synspunkter med adskil- lig relevans for både Rio-møtet og Columbus-jubiléet.

Fråtsende livsstil truer verdens miljø!

De rike lands - inklusive Norges - fråtsende livsstil er et kritisk miljøproblem og kan ikke vedvare! Dette eksplosive budskap trekkes nå for første gang inn som et hovedtema i verdenspolitiske miljøforhandlinger. Mannen som gjør det, er Maurice Strong, generalsekretær for FNs gigantkonferanse om miljø og utvikling, UNCED, som vil trekke et hundretalls stats-sjefer til Rio de Janeiro i begynnelsen av juni.

Livsstils-oppkjøret inngår i utkastet til en meget omfattende handlingsplan for det neste århundre, den såkalte Agenda 21, som ønskes vedtatt i Rio. Det setter spørsmåls-tegn blant annet ved reklamens rolle som pådriver for et "sløsende og lite ressurseffektivt forbruksmønster". I innledningen heter det: "Mens fattigdom leder til en viss type miljø-stress, er den alvorligste trusselen mot vår klode den som er knyttet til økonomisk vekst og

økende inntekter." Dermed har fattige utviklingsland fått uventet gehør for et krav de har fremmet, gjentatt og kraftig, i de langtrukne Rio-forhandlingene de siste årene. En kraftig endring i det vestlige forbruksmønsteret er "et av de mest utfordrende temaer innen feltet miljø og utvikling (-) dette står fast, særlig i lys av hvor dypt dette forbruksnivået har slått rot i verdiene og livsstilen i industrilandene, en livsstil som imiteres i resten av verden", heter det i dokumentet. *Vårt Land*

Guatemala

I løpet av de siste 20-30 år er over 100.000 maya-indianere drept bare i Guatemala. Ikke noe latinamerikansk land har en så skjev jordeiendomsstruktur som Guatemala. Storgodseierne og borgerskapet frykter at en fredsavtale skal true deres privilegier. Det er illegale grupper av høyre-orienterte militære som står bak dødsskvadronene, og de finansieres av den økonomis-

ke eliten.

FN har offentliggjort en statistikk som viser at 87 prosent av befolkningen i Guatemala lever i fattigdom, og at over 60 prosent går sultne til sengs hver dag. I 1991 ble to tredjedeler av befolkningen fattigere, og analfabetisme, underernæring og sykdommer som kolera øker. *Arbeiderbladet*

Jorda tåler ikke økonomisk vekst

"Jorden er et synkeferdig skip søkklastet med søppel, forurensing og klimaoppheting. Katastrofen kan unngås ved at verdens rike strammer kraftig inn på sitt overforbruk nå," konstaterer sosialøkonom Stein Hansen. Han nøler ikke med å slå bena vekk under Brundtland-kommisjonens anbefalinger om økonomisk vekst: "Levevilkårene i de rike land må raskest mulig senkes." Toppøkonomens konklusjon vil for Norges del innebære en skikkelig

Hvor fattig er fattig?

- Tre fjerdedeler av befolkningen på Haiti lever under den fattigdomsgrense Verdensbanken opererer med.
- En prosent av befolkningen tjener 44% av Haitis inntekter - men få rike betale skatt.
- Mindre enn halvparten av den arbeidsføre del av befolkningen har arbeid på heltid.
- En tredjedel av barna dør før de blir fem år gamle; gjennomsnittsalderen ligger rundt 50 år.

Fra Newsweek

har aldri vært noen "pakt eller formell overenskomst" mellom Vatikanet og USA, heter det i pavens kommentar.

Artikkelen, som angivelig støttet seg til 75 intervjuer med representanter for Vatikanet og USAs regjering, hevdet at det under et møte mellom Reagan og paven ble inngått en hemmelig avtale om å "fremskynde oppløsningen av det kommunistiske rike", og at de to opprettet et

undergrunnsnettverk som forsynte det polske Solidaritet med elektronisk utstyr og skrivemaskiner, "finansiert av CIA og hemmelige Vatikan-konti".

Vatikanets pressetalsmann, Joaquin Navarro-Valls, sier artikkelen bygger på "oppfinnsomme konklusjoner" oppfunnet av Watergate-avdekkeren Carl Bernstein.

CATHOLIC HERALD

Hardt slit - eller latsabber?

"Når du har sett de herjede skikkelsene til kjerringene som sto i tretti år og pakket filet i fiskeindustrien, og vet at de aldri klaget og aldri stilte krav - og så kommer det en aller annen idiot og forteller dem at de må ta seg sammen, at de er latsabber, da griner jeg. Ingenting gjør meg mer rørt enn en krum rygg og folk preget av hardt slit gjennom et langt liv, sier Alf Tande P. til Adressavisen.

9

hestekur: "Kraftig lønnskutt, mer inntektsskatt og kraftige miljøavgifter på Syden-reiser og bensin, er noe av det som må til," understreker Hansen. *Vårt Land*

Tøylesløs kapitalisme

Pave Johannes Paul II advarer mot en tøylesløs kapitalisme, som setter makt, profitt og "sjelløs effektivtetskult" over alle andre hensyn. På en kongress i Vatikanet nylig om "Kapitalisme og etikk etter år 1991" fordømte han "den farlige og muligvis ødeleggende illusjon" at det kan finnes en materialistisk og ateistisk løsning på sosiale problemer.

Kongressdeltakerne var politikere, vitenskapsmenn og pressefolk. Det var enighet om at ved oppbygningen av et nytt Europa må markedsøkonomien inneholde etiske verdier og være orientert mot menneskets verdighet. Flere foredragsholdere satte spørsmålsteget ved det å anse stadig økonomisk vekst som det naturlige. *KIPA*

Fra kulturtap til gjeldskrise

Den brasilianske biskop Erwin Kräutler, opprinnelige østerriker, har kommet med skarp kritikk av "forskjønnelsen" av Latinamerikas grusomme historie. Latinamerika ble ikke oppdaget i 1492, men erobret, og det ble intet møte mellom to kulturer, snarere "kulturødeleggelse (-) der det dreide seg om gull, krydder og makt - ikke om kultur", sier Kräutler. "Kirken må i dag våge å si: Vi tok feil. For kirken dreide det seg ikke om evangelisering. Trone og alter stod så tett sammen den gang at man til og

med sa at misjonærene drog ut for å vinne sjeler for Gud og undersätter for kongen. For å bearbeide dette mørke kapittel i historien trengs det en ny måte å forkynne på," mener biskop Kräutler, "en måte der samtale og gjensidig respekt står i sentrum."

Sammen med sin bispekollega Ivo Lorscheiter anbefaler Kräutler at Europa benytter Columbus-året til å ettergi de latinamerikanske landenes gjeld til de rike land. De to tenker seg en "gjeldsoverføring" der penger som skulle gått til renter og evt. nedbetaling, overføres til sosiale prosjekter, videre krever de rettferdigere priser for utviklings-

landenes råstoffer og landbruksprodukter.

Forøvrig mener biskop Kräutler at gjelden forlenget er betalt: "I de siste år er det opprinnelige lån på grunn av renter og rentesrente tilbakebetalt 5 ganger: Hva det betyr for Brasil og hele Latinamerika, kan man neppe forstille seg." *KIPA/ Katolsk Orientering*

Leiemordere dreper gatebarn

"Åtte millioner gatebarn i Brasil, det tyder på et alvorlig sykt samfunn! Du finner småunger helt ned til fire år som bor på gaten. Gatebarna er nødt til å stjele for å overleve - skjønt, er det de gjør egentlig

John Ryan

Religiøs sjølvtekt?

"På vegne av folket er eg uroleg for at ingen møter den religiøse lengselen, heimløysa, rotløysa, håpløysa," sier Otto Hauglin, tidligere SV-representant på Stortinget og tidligere rektor ved Diakonhjemmet, til Vårt Land

"Vilkåra for å skape heilskap og mening i livet er forverra. Vi manglar institusjonar som møter folket. Kyrkja burde vera

uroleg over at ho ikkje gjer det. Det interessante blir då det vi kan kalla den religiøse 'sjølvtekt', som lystening, Lucia prosesjonar og horoskop. Det er marginale fenomen, men ei religiøs interesse frå folkedjupet og interessante førevarsel." Hauglin avfeiar teoriar om at folk ikke har religion. Derimot trur han at religionen er i ferd med å bli sekularisert,

han riv seg laus frå kyrkja: "Folk er truande til litt av kvart."

Om abortdebatten sier Hauglin bl.a. at "ingen kjem forbi dette etiske grunnprinsippet: Sjølv ikkje ei kvinne som har fått innvilga abort etter den strengeste abortlova, kan stå framfor sin Skapar og seia at 'nemda gav meg lov'. Ho må sjølv ta ansvaret".

10

å stjele? I løpet av de siste par årene er over 4.500 gatebarn blitt myrdet, og såvidt jeg vet, er ingen straffet for mordene - ennå!

Hvem som dreper dem? Leiemordere av forskjellig slag, folk som blir betalt bl.a. av butikkeiere som er lei av barnas nasking - kanskje til og med politifolk som kjenner barna fra sin patroljetjeneste? Å jo, man vet nok hvordan slikt foregår i et brutalisert samfunn som vårt." *Frei Betto i St. Olav 9-91*

Indianerhøvding - om de hvite

I boken "Vi er en del av jorden", utgitt av forlaget Ex Libris, finner vi i en tale av indianerhøvdingen Seathl, holdt i 1834 til den amerikanske president, følgende, fremdeles sørgelig aktuelle, karakteristikk av den hvite mann: -

"Han behandler sin mor, jorden, og sin bror, himmelen, som ting man kjøper, plyndrer, selger som kveg eller glinsende perler. Hans grådighet vil en dag oppsluke jorden og etterlate kun en ørken." ●

Hva med "en klassisk Italia-tur"?

Står reiselysten til Italia i sommer, er kanskje følgende noe å tenke på: En 19-dagers tur, start 12. juli, til "det klassiske Italia" med dominikanerpater og kunsthistoriker Ellert Dahl som reiseleder. Og med bl.a. perler i tysk og østerriksk barokk i passende porsjoner underveis. Initiativet til turen kommer fra kunst- og reiselystne i St. Torfinn menighet i Hamar der pater Dahl er sogneprest

På bussturen ned gjennom Europa står både middelalderbyen Dinkelsbühl og Würzburg med sin barokkprakt samt klostrene Ottobeuren og San Bernardino på programmet. Og selvfølgelig legger man veien om Pisa og Siena! "For katolske reisedeltakere og evt. andre interesserte vil det bli anledning til å feire messe underveis og selvsagt i Roma," forteller reiseprospektet.

Det blir nesten én uke i Roma med rikelige doser klassisk kunst og kultur i form av både fellesopplegg og egne valg. På hjemturen blir det nærmere halvannen dag i Assisi før veien går videre via Padua og Ravenna, over Alpene til Innsbruck og videre til Petting; herfra utflukt til det vakre klosteret i Ettal (kjent også for sin klosterlikør!), til valfartskirken i Wies (mer praktbarokk) og til et av slottene til den eksentriske kong Ludwig II av Bayern (han med det vilt-romantiske Neuschwanstein). Så arbeider man seg nordover via den såkalte "romantische Straße" - som selvsagt går via Rothenburg o.d.Tauber!

Fristende? Det er fremdeles ledige plasser i bussen, så titt etter annonse annetsteds i bladet for pris og påmeldelse.

Fullpakket paveprogram 1992

Fredsinitiativer og jubileer, økumenikk og synodearbeid, rundskrivelser om moralske spørsmål, presteutdanning og katekese - og et mangfold av reiser rundt om i verden står på pavens videre program for 1992

Når dette leses, er paven vel hjemme etter årets første utenlandsferd som gikk til Vest-Afrika, nærmere bestemt til Senegal, Gambia og Ekvatorial-Guinea. Her var religionsdialog en viktig post på programmet, ikke minst på grunn av islams sterke stilling særlig i Senegal. I juni skal paven igjen til Afri-

ka, på førstegangsbesøk i Angola. Innen den tid regner man med at den utsatte encyklika om moralske spørsmål er ferdig; et dokument om presteutdannelsen med bakgrunn i bispesynoden i 1990 om dette emnet står også på programmet.

1992 er året for det omstridte jubileet for kirkens nærvær i Latinamerika: I oktober deltar paven i festlighetene i Santo Domingo, hvor han bl.a. skal innvie kjempemonumentet over Columbus' landgang på øya, et like kostbart som omstrid prosjekt i et land med stor fattigdom. Etterpå skal han delta i den latinamerikanske bispekonferanses store møte.

Paven og Vatikanet har lenge bedrevet et stille diplomati i konfliktene i Midtøsten. Spørsmålet om Jerusalems stilling er igjen aktuelt, likeledes planene om en spesiell Libanon-synode. Og i løpet av året skal det også arbeides videre med forberedelsene til Afrika-synoden i 1993.

Noen tall, hentet fra *Catholic Herald*: Siden han ble pave i 1978, har Johannes Paul II vært på 54 utenlandsreiser og tilbakelagt 785.690 km. I tillegg kommer 100 reiser innen Italia. ●

Skifter fra ja til nei

I 1972 var Asbjørn Aarnes, professor i litteratur og fransk diktning og åndsliv ved Universitetet i Oslo, for norsk EF-medlemskap, men i dag mener han det motsatte. "I dag er den politiske og økonomiske utvikling i Europa blitt et samvittighetsspørsmål for meg. Jeg synes denne 'markedsørkenen' i Europa brer seg som

det rene Sahara. Og det kan jeg ikke med min beste vilje være med på! Denne bedriftskulturen har jeg fått helt opp i halsen," sier Aarnes. "I det 'europeiske varehus' kan man få alt for penger, men det er egentlig ikke så viktige ting. Norge bør være mest mulig avsondret fra denne utviklingen, og fortsette å forbli en 'oase' lengst nord i Europa."

For 20 år siden ble professor Aarnes møtt av ortodokse marxister som argumenterte med at de som var for EF, var villige til å selge fedrelandet. Professor Aarnes mente at da kunne det like gjerne stilles spørsmålstegn ved om de samme menneskene ikke kunne sies å ha solgt sin sjel til Moskva istedenfor til Europa.

AFTENPOSTEN

Michael Campbell-Johnston: Kors og halvmåne i Sudan 11

Sudan har en fundamentalistisk islamsk regjering som synes å stenge for all pluralisme, men nettopp livssynsmangfold et det eneste som kan holde dette landet sammen, skriver *Michael Campbell-Johnston*, provinsial for de britiske jesuitter, i denne artikkelen.

Et besøk nylig til Khartoum og Port Sudan har langt på vei overbevist meg om at dialog med islamske fundamentalister er bortkastet. Sudan, et land med større flateinnhold enn Vest-Europa, har hatt borgerkrig i 24 av de 35 år landet har vært uavhengig republikk; det har vekslet mellom sivile regjeringer dannet etter virkelig frie valg og hårdhendte militærregimer ute etter å knuse demokratiet. Å si at det dreier seg om en rent religiøs konflikt, er en grov forenkling, men det er et faktum at 90% av de 18 millionene i det arabiske islamske Nord-Sudan er muslimer, mens 92% av de 7 millioner ikke-arabiske stammer i sør er kristne eller animister. Som så ofte når det gjelder tidligere koloniområder, står man overfor tvangsekteskap mellom uforenlig parter.

Borgerkrig og usigelig nød

Under det anglo-egyptiske styret etter slaget ved Omdurman i 1898 og frem til uavhengigheten i 1956 forsøkte man å holde de to deler adskilt og blokkere for islamsk innflytelse i syd. Dette er fremdeles et sentralt spørsmål som splitter SPLA - Sudanese People's Liberation Army - særlig etter at tre kommandanter brøt med ledelsen i fjor:

Skal man satse på løsrivelse av Sør-Sudan, eller forsøke å vinne herredømme også i nord, eller i hvert fall styrte Det revolusjonære kommandorådet til general-løytnant Omer al-Bashir som har hatt makten siden 30. juni 1989. Kampene i sør er både en krig mellom fraksjoner innen SPLA der skillelinjene følger den eldgamle stammekonflikten mellom dinkaer og nuer, og en krig mot muslimene i nord. Siden oktober i fjor har den katolske biskopen Paride Taban, som leder det sudanske kirkerådet, forsøkt å megle mellom fraksjonene.

Volden har øket siden maktskiftet i 1989. En Africa Watch-rapport nylig sier at krig og hungersnød har drept 500.000 sivile siden 1986. Millioner av mennesker har flyktet fra byer i sør; rundt Khartoum bor opp mot en million flyktninger i den ytterste nød og håpløshet; rapporten forteller om "en undertrykkelse som aldri før i Sudan" og om "uhyrlige krenkelser av menneskerettighetene og i et slikt omfang at det er vanskelig å formidle den enorme tragedie som sønderriver landet".

Biskoper oppfordrer til forsoning

Det var på denne bakgrunn at

Sudans romersk-katolske biskoper for et år siden sammen utga et hyrdebrev md tittelen *En oppfordring til forsoning og fred*. I brevet beskriver de krigens redsler og som legger menneskenes sjel og legeme øde. Appellen om fred er rettet både til muslimer og kristne fordi "både islam og kristendommen er religioner som bekjenner seg til rettferd, forsoning, kjærlighet, fred og brorskap". Kort tid etter kom Hassan at Turabi, generalsekretær for Den nasjonale islamske front og den egentlige maktfaktor bak den nåværende regjering, med et frontalangrep på "sektar, kommunister og liberalere" og hevdet at den islamske revolusjon og "seriøs og bestemt" gjennomføring av *sharia* - islamsk lov - i sør nok skulle få has på dem.

Slike uttalelser går på tvers ikke bare av den sudanske grunnlov, men også av de erklæringer som fremdeles kommer fra toppfolk i regjeringen. I et åpent brev til den sudanske regjering i oktober i fjor viser pro-nuntius, erkebiskop Erwin Joseph Ender, til at høytidelige løfter avgitt i nærvær av bl.a. vestlige ambassadører, løfter som "skulle gi all makt til folket i form av demokratisk deltagelse", er blitt brutt og avløst av direkte forfølgelse av kirken. Erkebiskop Ender skriver: "Dere understreket at under dette nye politiske systemet skulle alle borgere ha like rettigheter, uten diskriminering på grunn av farge, religion eller kjønn. Dere forsikret at det legitime mangfold skulle bli respektert ved å understreke at Sudan er et multi-etnisk, multi-kul-

Stigende antall prestekall

Den katolske kirke satser på økt verving for geistlige kall. Man setter særlig sin lit til de unge, men regner også med såkalte sene kall, fremgår det av et dokument fra Kongregasjonen for katolsk utdanning.

Tallet på prestekall stiger, men ikke nok til å dekke behovet. Sterkest er stigningen i Afrika, Asia og Latinamerika; tallet synker i Europa, Nord-Amerika og Australia. Oppfordringen til preste- og ordenskall

skal bl.a. integreres i den alminnelige sjelesorg; disse livsformene må fremstilles uten fordommer overfor legfolks kall. Hvilken innflytelse gjenoppdagelsen av legfolks kall har hatt for nedgangen i prestekall, er vanskelig å vurdere.

Dokumentet beklager at tidens fremherskende kvinnebilde byr på store vansker for mange unge piker. Det kontemplative liv øver stor tiltrekningskraft på unge kvinner, men problemområdet "kvinne og kir-

ke" gjør at mange unge kvinner ikke er å få i tale. Nærtagenhet overfor menns forrang i kirken, som forverres ved en "radikalisert og forvirret søken etter kvinnelig identitet", hindrer mange kvinnelige kall. Dokumentet beklager utilstrekkelig utdanning for veiledere for prestestudenter, og nevner også at fallende fødselstall og mange enebarn har innflytelse på familiens holdning til fremme av prestekall.

KK

turelt og multi-religiøst land. Dere bekreftet at forholdet mellom stat og religion og mellom de forskjellige religionene skulle reguleres slik at i fremtiden skulle alle religioner være likestilt og frie til å utøve sine religiøse aktiviteter."

Resten av nuntius' brev støttet seg til detaljerte rapporter fra erkebiskop Zubeir Wako av Khartoum og viste hva som faktisk hadde skjedd i de fem månedene etter at løftene ble gitt. Han konkluderte med å sitere erkebiskopen: "Det ulykkelig er at det er regjeringen selv som fører krig mot de kristne. Vi har ikke lenger noen tiltro til offentlige erklæringer om religionsfrihet fordi praksis er ganske annerledes enn det erklæringene sier, også de erklæringer som kommer fra presidenten selv."

Forfølgelse, terror og nød

Under mitt korte opphold i Sudan hendte det adskillig som underbygget erkebiskopens ord, og som viser i hvilken retning utviklingen går. Et godt eksempel er historien om kirken i Dazim: I august i fjor fikk presten 72 timer på å komme seg vekk, begrunnelsen var at "her er ingen kirke og derfor trengs ingen prest". Søstrene fikk beskjed om å holde seg unna barnehagen de drev, og en muslimsk kvinne overtok driften. Det har vært en menighet i Damazin siden 1962, i 1970 ble det bygget et permanent senter med en kateket, i 1979 fikk man tillatelse til å ha fast prest. Lignende sentre ble bygget flere steder, sentre hvor man utdannet kateketer, ydet sosial hjelp, åpnet medisinske klinikker og barnehager. Flere av dem er nå

beordret stengt eller beslaglagt, er blitt gjort om til f. eks. politistasjoner; noen steder er folk blitt tvunget - av militære med ladd gevær - til selv å rive ned gudshus og andre bygninger.

Noen steder har store og små i menigheten gått mann av huse for å verne kirke og menighetscenter, har satt seg ned og holdt ut i lange våkenetter og i hvert fall midlertidig unngått ødeleggelsen. Prester og andre med kirkelige tilknytning er blitt arrestert og utsatt for lange, pinefulle forhør. Eksemplene er mange. De siste rapporter fra landet forteller at regjeringen i Khartoum har bedt den katolske kirke om å overlate alle sine skoler til regjeringen, men kirken har hittil nektet. Mange av skolene er etablert nettopp for flyktningebarn i de stakkarlige leirene rundt om Khartoum og andre byer. I alt 44.000 barn går i katolske skoler.

De fleste av de mange hundretusener av flyktningene rundt Khartoum er fra Sør-Sudan og utsettes for stadig sjikane fra regjeringen - via politi eller annet personell som til tider rykker ut og jevner deres små hytter og skur med jorden. Setter man seg til motverge, risikerer man å bli skadet og i verste fall drept. De siste rapporter tyder på at regjeringen er i ferd med å tvangsflytte flyktningene til ørkenområder i vest, uten å sørge for mat og husvære for dem. Ifølge en amerikanske hjeleporganisasjon skal regjeringen ha avslått tilbudt hjelp til flyktningene.

Biskoper oppviglere?

I sitt ferskeste hyrdebrev, *Sannhe-*

Fra en reportasje i Aftenposten:

I Sør-Sudan finner man kvinner som er voldtatt av soldater på begge sider i striden. Barn blir tvangsrekruttert til SPLAs militære treningsleirer. Skoler og sykehus er bombet av regjeringens libyske fly. Eldgamle stammekulturer er splittet og ødelagt. Det fredelige folkeslaget madi utgjorde 600.000 i Sør-Sudan før krigen. 40.000 av dem er nå flyktninger i Uganda, og i madi-området sør for flyktningeleiren Ame står tomme og utbrente hytter overalt.

ten skal gjøre dere fri, datert 16. november i fjor, peker de katolske biskopene på de mange former for diskriminering av ikke-muslimer og ikke-arabere: all undervisning foregår på arabisk, og arabisk er inngangsbilletten til all høyere utdanning; kvinnelige studenter må kle seg etter muslimsk skikk; mediene inneholder jevnlig angrep på kristne skoler og på kirkens engasjement i undervisning i det hele.

Biskopene går hardt ut mot at islamsk lov, *sharia*, påtvinges ikke-arabiske minoriteter - det strider mot FNs menneskerettighetserklæring. De klager også over at de kristne kirker fremstilles som om de arbeider for vestlige eller andre utenlandske makter; de viser til at det øves press på ikke-muslimske fanger som loves frihet dersom de konverterer til islam; matvarehjelp fra humanitære organisasjoner brukes for å fremme islam, og så videre. De avslutter

Verdens laveste fødselstall

Aldri har italienerne fått så få barn: Gjennomsnittet er 1.29 barn pr.kvinne, kanskje synker tallet til 1.27. Dermed ligger Italia nederst på verdensstatistikken og har gjort det i fem år, til tross for at italienerne har ord på seg for å være særlig barnekjære. Tallene stammer fra CNR, det nasjonale forskningsrådet i Roma. KK

Kirken og de vellykkede familiene

"Det er grunn til å sette spørsmålstejn ved den måten Kirken uttrykker seg på om familien," sier Erling Pettersen, leder av Institutt for Kristen Oppseding. "Familien er ikke lenger et ord for den vellykkede kjernefamilie. Kirken må bevisstgjøres på dette feltet. 200.000 barn vokser opp i

hjem med store alkoholproblemer. Mange av dem føler de har tapt barndommen. I Oslo er flertallet av familiene uten mor eller far. . .

Kirken har en tendens til å fokusere på dem som lykkes, både i sin tale og ved de samværsformer den tilbyr."

FÆDRELANDSVENNER

hyrdebrevet slik: "Regjeringens islamiserings- og arabiseringspolitikk leder kun til disharmoni og er en hindring på veien mot ekte, rettferdig og varig fred i Sudan."

Biskopene oppfordrer de kristne til å ta til motmæle der islamsk religiøs lov går på tvers av religionsfriheten, til ikke-voldelig motstand mot urett og diskriminering. De minner om Jesu ord om at "jeg sender dere ut som får blant ulver, så vær slue som slangen, men likevel harmløse som duer" (Matt 10,16), og minner om at "vold overvinnnes ikke ved vold, men ved overbærenhet, det vil si tålmod, kristen tilgivelse, forsoning, fred og kjærlighet".

Biskopene kan nok selv trenge gode prosjoner av disse tingene, noterer pater Michael avslutningsvis. Før jul i fjor ble de innkalt til Sikkerhetsseksjonen i Khartoum med den begrunnelse at deres hyrdebrev "krenker og truer den nasjonale sikkerhet og ypper til strid blant befolkningen". Regjeringen krevde videre at alle kopier av brevet skulle innleveres. Kun én biskop, biskop Wuko, innfant seg på møtet hvor politiet forhørte ham om hyrdebrevet. Foreløpig har sikkerhetspolitiet ikke forfulgt saken videre. I el Obeid har man riktignok forsøkt å stanse distribueringen av den arabiske utgaven av hyrdebrevet; den engelske utgaven skal være spredt i ganske stort antall, til og med innen regjeringkretser. (Fra The Tablet)

Paven blant katolske minoriteter i Vest-Afrika

Pave Johannes Paul IIs ukelange besøk i de tre små vest-afrikanske landene Senegal, Gambia og Guinea i slutten av februar ligger et stykke tilbake i tid, og hører heller ikke til de mer oppsiktsvekkende blant pavereiser. Likevel er det verd å kaste et lite blick bakover, ikke minst fordi reisen denne gang gikk til land der katolikkene er ganske små minoriteter blant et flertall av muslimer. Og hva mere er: Mens islamsk fundamentalisme er på fremmarsj mange steder - det er nok å minne om valgene i Algerie nylig og den ødeleggende borgerkrigen i Sudan - så er forholdet mellom muslimer og kristne i disse tre små statene stort sett godt. "Det skyldes nok til dels de mange ekteskap som inngås mellom muslimer og kristne, og også den nære omgang med katolikker mange muslimer har hatt ved å gå på katolske skoler," skriver *The Tablet*. Som også noterer at både Senegals og Guineas muslimske presidenter er gift med katolske kvinner.

Kirken har vært nærværende i denne delen av Afrika siden tidlig på 1800-tallet da de første misjonsstasjoner ble etablert, men først under den nåværende pave har innfødte prester begynt å ta over etter de europeiske misjonærer. I 1978 var det ingen innfødte sekularprester i Gambia, nå er det fem, og i samme tidsrom steg tallet på katolikker fra 12.000 til 17.000, nærmere bestemt 2 prosent av befolkningen. I Senegal, hvor det er 5 prosent katolikker, steg tallet på innfødte prester fra 42 til 137 mellom 1978 og 1990; i Guinea fra 18 til 28 - her utgjør katolikkene 2 prosent av befolkningen.

Felles ansvar og inkulturasjon

På flyturen til Dakar understreket paven overfor journalistene, ifølge *L'Osservatore Romano*, viktigheten av samarbeid mellom kirker og religioner når det sjelder samfunnsmoral og etikk. "Det hviler et stort felles ansvar på oss, det er nok å se på all urettferdigheten, på kriger som herjer," sa paven. Som også kom inn på troen på den ene Gud som binder de store monoteistiske religionene sammen.

Under den ukelange reisen kom paven flere ganger inn på forholdet mellom katolsk kristendom og den lokale afrikanske kultur. "Et tre kan ikke gro hvis røttene ikke når dypt nok ned i den jord som gir det næring," erklærte paven ved sin ankomst i Dakar. "Katolske tro gjør ikke katolikkene mindre afrikanske enn deres naboer er." Ved en senere anledning kom han inn på betydningen av å innarbeide i messen "former som er naturlige for afrikanere", men tilføyet at "inkulturasjon" er en tidkrevende prosess som fordrer både tålmodighet og respekt for kirkens normer.

Under møtene med islamske ledere i Gambia understreket paven at katolikker og muslimer "kan og må arbeide sammen. . . slik at Guds bilde kan lyse frem i hver enkelt og bære frukt i form av rettferd, fred og kjærlighet."

Den mest følelsesladete del av pavens reise denne gang var nok besøket i det gamle slavehuset på Goree-øya utenfor kysten av Senegal. "De mange generasjoner negre, slaver, får meg til å tenke på at Jesus selv ønsket å gjøre seg til slave, til underordnet tjener," sa paven. "Her på dette sted tenker man først og fremst på urettferdigheten. Det er et drama for en sivilisasjon som kalte seg kristen. Sokrates, antikens store filosof, sa at de som lider urett, er bedre ute enn de som forøver den (-) Jeg er kommet hit for å hedre alle ofrene," sa paven. ●

600 år siden samenes apostel døde

Misjonsutvalget for det økumeniske patriarkat i Konstantinopel har erklært 1992 som minneår for "samenes apostel" Lazar, som døde for 600 år siden. Det blir minnegudstjenester i Istanbul, Moskva, Arkangelsk og Murmansk. "Lazar Murmanskij", som stammet fra Konstantinopel, drog i 1351 til Russland og slo seg ned som eneboer på en øy i Odega-sjøen øst for St. Petersburg. Derfra drog han nord-

over for å forkynne evangeliet for samene som på den tid stort sett dyrket sjamanismen (åndemaneri). Under svært vanskelige forhold lyktes det etterhvert ham og hans hjelpere å kristne samene.

I dag er samene stort sett evangelisk-lutherske. Den ortodokse kirke hos samene ble derved et av de ytterst få eksempler på at østlige kirker sluttet seg til reformasjonen, noterer KIPA.

Vil ikke være statskirke

"Den russisk-ortodokse kirke streber ikke etter politisk innflytelse og vil ikke på ny være statsreligion i vårt land," sier Moskva-patriarken Alexej II, ifølge det sveitsiske katolske nyhetsbyrået KIPA. "Statsreligionenes tid er forbi. Vår hovedoppgave i dag er å sørge for den moralske sunnhet i vårt samfunn."

Bilder fra en annen virkelighet: Møte med ikon.

Et ikon blir til

Solrunn Nes foretrekker å starte med en tørr og stødig treplate av eik. De øvrige materialene er både fra plante-, dyre- og mineralriket. Hun lar en bomullsduk dekke hele platen, duken prepareres 6-8 ganger med en blanding av kritt, hvitt temperapulver og fiskelim. Noen ganger bruker hun en bakgrunn av 24 karat bladgull. Eggtempera-fargene er jordpigmentert i pulverform oppløst i eggeplomme og vann. Motivet skisseres og hele ikonet dekkes av grunnfargene. Så skjer den sakte oppbyggingen, modelleringen fra mørke til lysere fargetoner. Til sist settes ikonet inn med en spritbasert harpikslakk.

Ytre og indre reiser

Solrunn Nes er 33 år og oppvokst på gården Nes i midtre Hardanger. Hun har bakgrunn i statskirke- og bedehusmiljø, begynte med psykologistudier i Bergen, fortsatte med religionshistorie og kunsthistorie hovedfag. For 5 år siden konverterte hun til den katolske kirke.

Hun begynte å male ikoner som resultat av ytre og indre reiser. Under en studietur til Hellas for 11 år siden ble hun dradd mot ikonkunsten. Hun opplevde en indre gjenkjennelse og falt til ro i noe hun lenge hadde søkt etter.

Utdannelsen som ikonmaler fikk hun senere hos fader Caluwé i Finland og hos professor Xinopoulos i Hellas. Hun har fulgt opp med en

rekke studieturer til bl.a.: Tyrkia, Egypt og USSR.

Teologien blir bilde

Ikoner er ikke bare hardt arbeid for kunstneren. Også tilskueren må arbeide for å forstå det religiøse uttrykket.

Et ikon har et arkaisk, urgammelt formspråk som kan virke statisk, upersonlig og østlig fremmed. Alt skjer etter forbilde. "malebøker", typer, standarder og fastlagte normer. Det er direkte forbudt "å finne på noe selv".

Vesteuropeisk kunstteori har siden romantikken sett det individuelle, strengt personlige og følgelig unike som et grunntrekk i all kunst. Ikonmaleren fremhever derimot det korrektive, upersonlige, eller objektive og typiske - ikke bare som ide-

al, men som et ufravikelig krav.

For Øst-kirken dreier ikonet seg i første rekke om teologien som blir bilde: dvs. ikonet blir for øyet hva forkynnelsen blir for øret.

Teologien bak ikonene ble utformet i striden mellom de som var for, og de som var mot religiøse bilder (700-800 tallet). I Moseloven finner man billedforbudet. Det skulle ikke lages noe bilde av Gud, for gud er absolutt hinsides skaperverket og står utenfor det. Han er transcendent. Men det som skjedde ved Jesu komme, da Gud ble menneske, det vi kaller inkarnasjonen, er et viktig vendepunkt og det store mysteriet i den kristne tro. Den usynlig ble synlig - Gud fikk et ansikt i Kristus. Det ble henvist til Johannes, apostelen, som skrev: "Det som var i begynnelsen, det som vi har hørt, det som vi har sett med våre øyne, det som vi så på og våre hender tok på, om det bærer vi bud, om livets ord."

Inkarnasjonen innebærer at "ånden har tatt bolig i materien". Det å male et ikon blir på en måte en avglans av den samme prosessen.

Et fysisk tegn på nærhet

I den ortodokse kirke blir ikonet forstått som et fysisk tegn på Guds hellighet og nærhet. Det har med andre ord en sakramental karakter og blir liturgi. Et ikon er en avbildning av en bestemt bibelsk scene eller en bestemt hellig person.

Gudsmoder Hodegitria - "hun som viser vei".

Patriarken antyder at det er mulig det snart blir innkalt et konsil som bl.a. vil ta for seg problemene omkring geistliges samarbeid med KGB. Det er kommet frem at to av de høyeste embedsbærere i den ortodokse kirke, metropolitene Pitirim av Volokalamsk og Juvenalij av Krutitsa og Kolonna, var aktive KGB-agenter.

Skjel ikke til valgflesket!

"Det blir stadig tydeligere at vårt samfunn ikke gir innpass for religiøs tro på den politiske arena," sa biskopen av Manchester i staten New Hampshire, Leo O'Neill, i en erklæring før primærvalget i staten i februar. Kirkens oppgave er ikke "å opponere mot samfunnet, men å vise ny vei, gi kulturen mening, redefinere kulturen gjennom den enkeltes menneskeverd", sa biskop O'Neill.

Han oppfordret katolikken til "å se

hvert enkelt spørsmål i lys av troen (-) Her, midt i vår naturskjønne stat, er vi omgitt av eldgamle tegn på at det eksisterer verdier og prinsipper bortenfor glitteret og slagordene i en hektisk valgkamp". Han oppfordret velgerne til ærlighet og understreket at "på et visst tidspunkt i valgprosessen er det viktigere at velgerne er ærlige enn at kandidatene er det; velgerne må stille seg de grunnleggende spørsmål, ta stilling til fundamentale veivalg uten å skjele til valgflesket".

ORIGINS

kunstneren Solrunn Nes

15

Et slikt bilde skal la det guddommelige bli synlig i en rekke faktiske, historiske personer og begivenheter. Ikonet er hellig i kraft av hva det viser til. De troende i Østkirken tilber ikke ikonene når de kysser dem og bøyer seg, men uttrykker respekt og heder overfor alt det helige som skinner gjennom helgene ("transparent", gjennomskinnelighet). Urbildet er Kristus selv - ikonet er hans avbilde.

Symbol og virkemiddel

For ikonmaleren gjelder det å unngå enhver naturalisme for ikke å bli hengende i denne verden, men kunne gå direkte til den "virkelige virkelighet".

Vi finner nøye kodifiserte gester: en bestemt velsignelsesgestus, særlige gester for forbønn, taushet, sorg, tilbedelse og hilsing.

Gullet representerer det uskapte lyset. Dette kaster ikke skygger og er en egenskap ved Guds vesen. I ikonet synes som oftest hele ansiktet ("frontalitet"). Øynene kan være overdrevent store. Det skapes et inntrykk av at ikonet tar meg i besittelse og ser på meg. Det såkalte "omvendte perspektiv" understreker det samme. De perspektiviske linjene har sitt forsvinningspunkt i beskueren - ikke i selve billedflaten. Noen farger har spesiell symbolverdi. Kristus "Pontokrator" - Allherskeren - er vanligvis kledd i rødt og blått, et uttrykk for både hans guddommelige og menneskelige natur.

Peter og Paulus, kirkens to grunnpillarer omfavner hverandre og viser derved at sannhet og kjærlighet er vesens-trekk ved ekklesia, kirken.

Ikonets aktualitet i dag

Til gudstjenestebruk: På samme måte som den jordiske kirke har samfunn med det himmelske gjennom liturgien, har den troende kontakt med urbildet som så og si ligger latent i ikonet.

Ikonet kan ha stor betydning som meditativt objekt. Det gir glimt inn i en overvirkelighet. Gjennom kontemplasjon får den troende erfare og erkjenne i stedet for bare å se. Man får del i kirkens levende erfaring med Gud!

Solrunn Nes ser på ikonmalingen som et økumenisk arbeid. Hun opplever ikonkunsten som så omfattende, og som et så klart og vakkert

uttrykk for en samlet kristen tradisjon, at den sprenger alle konfesjonelle grenser.

Bodil Bie Aalvik

Om forfatteren:

Bodil Bie Aalvik er rektor ved Ringerike Folkehøgskole og medlem av Ringerike kirkeakademi som arrangerer en stor ikonutstilling på Ringerike Museum, Norderhov gamle prestepgård 4.-12. april -92.

Kommentarer til irsk abortdebatt

I mars kom en Vatikan-kommentar til saken om den 14-årige voldtatte irske piken som fikk forlate Irland for å få abort i England. I et intervju med en fransk teolog sa Vatikanradion at den ulykkelige saken var blitt utnyttet av irske grupper som ønsker å få slutt på landets abortforbud, og at "abort, med den utslettelse av uskyldig liv det innebærer, og de dramatiske følger det får for moren, alltid må mane

til alvorlig moralsk ettertanke".

I en kort erklæring sier de irske biskoper at Høyesterettsdommen om fri utreise for piken, var en "seier for retten til fri ferdsel", men understreker at "under ingen omstendighet må uskyldig liv bøte med livet for en annens forbrytelse". I et hyrdebrev skriver Dublins erkebiskop at legalisert abort kan sammenlignes med nazistenes fremferd. En opinionsundersøkelse i mars viser at 60 prosent av de spurte irlen-

dere er for forandring av landets abortforbud.

Den irske bispekonferanse er for at det holdes ny folkeavstemning om landets abortlov, men fremholder at "erfaringen viser at lovverk som gir begrenset adgang til abort, raskt fører til fri abort".

CATHOLIC HERALD

16

Den nordiske bispekonferanse hos paven

Alle katolske bispekonferanser er forpliktet til hvert femte år å avlegge et besøk "ad limina apostolorum", men dette besøket ved apostlene Peter og Paulus' graver gjelder selvfølgelig også Peters etterfølger, paven. I år var det igjen tid for de nordiske biskopers ad-limina-besøk, som ble kombinert med bispekonferansens vårmøte, og som fant sted på overgangen februar/ mars.

I sin tale under audiensen med paven nevnte Helsinki-biskopen Paul Verschuren både den berikelse de mange innvandrere innebærer for den katolske kirke i Norden, men også at økende nasjonalisme særlig i Sentral og Øst-Europa har ført til press om å opprette nasjonale menigheter for store utlendingsgrupper innen de enkelte land. Biskop Verschuren kom også inn på økumenikken og nevnte i den forbindelse bl.a. de positive erfaringer i forbindelse med Birgittajubileet.

I sin svartale kom paven - som før hvert ad-limina-besøk får tilsendt rapporter om 'rikets tilstand' i de enkelte land - inn på både økumenikken og sekulariseringsprosessen, og på kirkens ansvar som moralsk instans. "Det påligger oss kristne å forsvare menneskets sanne storhet, uten å utestenge noe livsområde."

Når det gjelder familieliv og ekteskap understreket paven at "økonomiske, sosiale og hedonistiske synspunkter må ikke hindre familienes vekst og deres ønske om å gi nytt liv videre". Såkalte papirløse ekteskap og frie forbindelser skader ekteskapet som institusjon, sa paven, som oppfordret til pastoral omsorg også for dem som velger slike samlivsformer, og for gjengifte skilte; når det gjelder omsorgen for

Fra de nordiske biskopers ad-limina-besøk nylig: paven mellom biskopene John W. Gran (til v.) og Gerhard Schwenzer.

denne siste kategori, "må de kirkerettslige forordninger overholdes", sa paven.

Hovedpunktene under biskopenes vårmøte var økumenikk og evt. innføring av en "Livets dag" i de nordiske bispedømmer, en dag viet beskyttelsen av livet, både menneskeliv og naturens liv. Europa-synoden før jul anbefalte en slik dag, og de nordiske biskoper vil arbeide videre med saken. Et hyrdebrev om Europa-synodens hovedanliggende, "ny-evangeliseringen av Europa", ble utarbeidet; spørsmålet om å utnevne en person med ansvar for radio- og fjernsynsgudstjenester i Norden ble diskutert.

Også spørsmålet om "islam i Europa" stod på dagsordenen, og Islands biskop Jolson, som har lang erfaring

fra Midt-Østen, vil arbeide videre med det området.

- Spørsmålet om innvandrere og deres plass innen menighetsfelleskapet ble hoved-emnet under vår private audiens med paven, sier biskop Schwenzer til St.Olav. Han legger ikke skjul på at enkelte nasjonale grupper her hjemme, blant dem også pavens egne landsmenn, presser på for å få opprette såkalte nasjonale menigheter. - Paven ga oss full støtte for den linje vi har fulgt helt siden hyrdebrevet om katekesen i Norden fra 1982, nemlig at vi ikke vil opprette slike nasjonale menigheter. Hvor skulle det ende - med alle de mange og til dels store nasjonalitetsgrupper i flere av våre menigheter? sier biskop Schwenzer.

Harmonisering av asylretten

Caritas Europas faste råd godkjente nylig en erklæring om harmonisering av asylretten i Europa. Her heter det at asylsøkere og flyktninger er en del av Europas virkelighet, og at selv om det trengs en viss regulering, må mennesker som forfølges av politiske eller andre årsaker, risikofritt ytes asyl og få sin sak prøvet; ingen må sendes tilbake dersom liv eller frihet er i fare.

Folk som har fått innvilget flyktningestatus, bør ha "fri ferdsel" innen EF-landene, og sanksjoner mot flyselskaper som tar

ombord passasjerer uten pass, bør oppheves. Det bør opprettes et europeisk organ med ansvar for å utarbeide en helhetlig politikk som sikrer flyktninger lik status i de enkelte land, vurderer situasjonen i flyktingenes hjemland, arbeider med hjelpetiltak som griper ondene i 'hjemlandet' ved roten, utarbeider regler for midlertidig oppholdsrett for torturofre og andre som trenger spesiell beskyttelse, og bidrar til 'vellykket re-integrering' i hjemlandet for dem som ikke lenger er forfulgt.

NEWSLETTER

Marcos-æraen inn bakdøren?

Kardinal Jaime Sin av Manila sier at Marcos-æraen kan være på vei inn bakdøren på Filippinene. Sin, som bidrog til at Cory Aquino vant presidentvalget i 1986, har kritisert Aquino for å støtte tidligere forsvarsminister Fidel Ramos som presidentkandidat. "Ramos snur sin kappe etter vinden, i sin tid støttet han Marcos," sier kardinal Sin. Som mener landet nå trenger "en president som kan lege sår og skape enhet i folket". CATHOLIC HERALD

Etikk og politisk kunst - på svensk og norsk 17

"På det medisinsk-etiske området er det neppe noe statlig dokument som har vakt så sterke følelser og forårsaket så meget debatt som den avsluttende betenkning omkring utredningen om det ufødte barnet, *Den gravida kvinnan og fostret - två individer* (SOU 1989:51)," noterer pater Erwin Bischofsberger S.J. i artikkelen "Etik och politisk konst" i det svenske katolske tidskriftet *Signum* (1-92). Utredningen har vært ute til høring i lengre tid, svartiden ble forlenget flere ganger og først i slutten av 1991 forelå uttalelsen fra *Statens medicinsk-etiska råd*.

En norsk leser merker seg at den svenske utredningen har adskillige tanker og resonnementer til felles med den norske utredningen "Mennesker og bioteknologi" (NOU 1991:6), som også har vært ute til høring. Forrige nr. av St.Olav bragte Norges Katolske Kvinneforbunds bidrag til høringsrunden.

Den svenske utredningen går i sitt etiske resonnement ut fra, skriver Bischofsberger, at "den gravide kvinnen og fostret er likeverdige individer som begge må beskyttes", men "med sine forslag godkjenner utredningen åpenbart utvalgspreget (selektiv) abort som jo blir en følge av fosterdiagnostikken. Det skadede fosteret løper nesten alltid den risiko å sorteres bort. Det er plutselig ikke fosterets eksistens, men dets funksjonsevne som gjør utslaget. Menneskeverdet er, til tross for at man bedyrer det motsatte, blitt graderbart og forhandlingsbart, men hvordan kan de tillate seg å hevde fosterets, selv det skadede fosterets, ukrenkelige menneskeverd og i

samme åndedrett tillate systematisk krenkelse av dette verd?" spør Bischofsberger indignert.

"I sine konkrete forslag har utredningen fortennet sitt eget menneskeverdsprinsipp til det ugjenkjennelige. Men samtidig anstrenger den seg for å føre sammen den etiske rettesnor om den gravide kvinnens og fosterets like 'beskyttelsesverd' og et politisk akseptabelt standpunkt der den etiske rettesnoren ikke kan beholde sin fulle slagkraft. Kan man i et pluralistisk demokratisk samfunn unngå det til tider meget smertelige spenningsforhold mellom etiske prinsipper og praktiske politiske beslutninger? Allerede Thomas av Aquino gav på 1200-tallet uttrykk for at man ikke alltid umiddelbart kan anvende etiske retningslinjer på samfunnets lovgivning. Det kan det nemlig, ifølge Thomas, følge mer ondt enn godt av," noterer pater Bischofsberger.

Den svenske utredningen har ikke funnet "idealbalansen" mellom "alles likeverd og det regelverk som skal styre den fosterdiagnostiske virksomheten (-) Å finne det balansepunktet, krever at man behersker den politiske kunst uten å miste sin etiske bevissthet underveis. Det er en delikat oppgave. Diskusjonen om dette balansepunktet er langt fra avsluttet," noterer Bischofsberger avslutningsvis, ord som har sin fulle gyldighet også for norsk debatt om fosterdiagnostikk, abort og menneskeverd.

Motbør for "Mennesker og bioteknologi"

For her hjemme foreligger nå et sammendrag av de 71 høringsutta-

lelser om *Mennesker og bioteknologi* som innløp til Sosialdepartementet.

De fleste høringsinstansene har grepet fatt i konklusjonen fra utvalgets flertall om at påvisning av Downs syndrom i fosterlivet er grunnlag for sen-abort når foreldrene ber om det. *Her reagerer de fleste med et rungende "nei,"* noterer *Aftenposten*. Spesielt sterkt reagerer Norsk Forbund for Psykisk utviklingshemmede (NFPU). Forbundet mener konklusjonen står i skarp kontrast til utvalgets egen beskrivelse av Downs syndrom, som knytter livsretten til helsetilstand og "normalitet", og peker på det umulige ved å stå for et slikt syn og samtidig hevde at dette ikke reduserer fosterets menneskeverd", slik utredningen gjør.

Bruk av DNA-teknologi og andre teknikker som gir innsikt i det enkelte menneskets gener, er et annet omstridt tema i utredningen. Data-tilsynet mener bruken av DNA-teknologi på mennesker bør reguleres ved at institusjoner som ønsker å drive med denne type forskning, må få det godkjent av Sosialdepartementet. Data-tilsynet krever videre en lovregulering av bruk av DNA-undersøkelser og bruk av opplysninger om en persons gener.

Norges Forsikringsforbund skriver at man ikke ser bort fra at forbundets medlemmer i fremtiden vil spørre om resultatet av en slik undersøkelse av sine kunder. I dag er det ikke aktuelt for forsikringssøkere å underkaste seg en slik undersøkelse.

Amnesty-rapport om Filippinene
Regjeringsstyrkene på Filippinene og deres halvmilitære samarbeidspartnere har brutalt drept hundrevis av ubevæpnede mennesker de siste årene. Også geriljagruppen NPA er ansvarlig for alvorlige krenkelser av menneskerettighetene, skriver Amnesty International i en rapport som ble langt frem nylig.

Regjeringen har i praksis gitt hæren frie tøyler i kampen mot den væpnede opposi-

sjon. Dette har ført til at uskyldige sivile og fanger er blitt henrettet uten lov og dom. President Corazon Aquinos regjering har ikke klart å gjøre noe med de militæres strategi og har i praksis funnet seg i at de militære krenker menneskerettighetene. Så godt som ingen medlemmer av de væpnede styrker er blitt straffet for utenomrettslige henrettelser og andre alvorlige krenkelser av menneskerettighetene. NTB

Økumenisk skole ved Kremles murer
Mange ser det som et rent mirakel: Det mektige riket som avsatte Gud og rensket skolene for religionsundervisning, har fått sin første kristne videregående skole - ikke langt fra Kreml. . . Pionerkullet teller 200 elever, mens det var fire ganger så mange søkere. Skolen er treårig og har et eksamensnivå mellom ungdomsskole og gymnas. Elevene kan velge mellom fire studieretninger: jus, økonomi, språk og historie.

Det er fremdeles mange saker Pastoralrådet i Oslo Katolsk Bispedømme (PRO) kunne ønsket det var kommet lengre med, men ser man tilbake på de to og et halv år som er gått siden rådet konstituerte seg, er det god grunn til glede over hvor langt man tross alt er kommet. Det er én av konklusjonene etter PROs møte på Mariaholm 14. og 15. mars der 27 representanter samt biskop Gerhard Schwenzer og kansellist Ulrik Sverdrup-Thygeson.

To av de prioriterte oppgaver da PRO satte opp sitt opp sitt første arbeidsprogram, var å få bedre oversikt over og styring med bispedømmets økonomi, og satse på en profesjonalisering av administrasjonen, til avlastning for den geistlige ledelse. Og her er man nådd langt: Siden senhøstes i fjor har bispedømmet en kansellist som har det overordnede ansvar for økonomi og personalpolitikk i Oslo Katolske Bispedømme (OKB), og som på Mariaholm-møtet kunne legge frem det første budsjett for bispedømmet.

At budsjettet viser et bispedømme med en anstrengt økonomi, er en utfordring til administrasjon og Pastoralråd til i fellesskap å finne frem til fornuftig og forsvarlig bruk av midlene, noe som også ble understreket fra forskjellig hold og i ulike sammenhenger under møtet.

Mediene - nok en gang!

Mediespørsmål har stått på PROs dagsorden flere ganger og har tatt meget av Arbeidsutvalgets (AU) tid: Spørsmålet er bl.a. å finne en tjenlig balansegang mellom de ideelle ønsker og de muligheter

økonomien tillater. Det er fremdeles noe uklart om *Broen*, fellesbladet for alle tre bispdømmer, vil fortsette som sådant, eller som et gratisblad kun for OKB, men saken skal snart avklares.

Når det gjelder *St.Olav Forlag*, som har gått på lavgir siden mai fjor, håper man på en snarlig avklaring. PRO-møtet var klart mot en eventuell nedleggelse av det det ser som en viktig side av katolsk virksomhet. En fast informasjonsmedarbeider i OKB er det ikke økonomi til, men man gikk inn for å styrke medieberedskapen bl.a. ved å få bedre oversikt over "hvem som kan svare på hva?" i katolsk sammenheng.

Mariaholm - ikke lenger hoteldrift

Mariaholm Skolesenter har vært en tidkrevende post på dagsordenen både for kansellist og AU de siste månedene, og ble det også på PRO-møtet. OKBs administrasjon besluttet rundt årsskiftet, av økonomiske hensyn, ikke lenger å satse på intensivt hoteldrift på Mariaholm, slik det ble lagt opp til ved betydelige investeringer og standardheving for deler av anlegget i fjor sommer. Bestyrer gjennom en årrekke, Elisabeth Golding, er oppsagt; fra og med juli i år skal stedet drives med et minimum av fast vaktmestertjeneste og maksimum av frivillig innsats, og igjen fungere mer i tråd med stedets statutter, dvs. primært være et senter for kurs-, undervisnings- og møtevirksomhet fortrinnsvis for katolikker og katolske institusjoner. Men selvsagt med anledning for andre interesser-

te å bruke stedet i den utstrekning det er mulig: Med sine stille omgivelser og sitt vakre kapell har Mariaholm i mange år trukket til seg flere andre kristne brukergrupper.

Klar stemning blant flertallet av de 27 PRO-representanter for å satse på optimisme, dugnadsånd og et minimum av profesjonell hjelp for å få det til å gå rundt, så langt råd er, både for Mariaholm og leirstedet Stella Maris på Sørlandskysten, nærmere bestemt ved Mandal.

Nok å ta fatt på!

Den allmenne debatt om rådets virksomhet, som også stod på dagsordenen, ble, grunnet tidsnød, heller kort, men her en noen stikkord: trekk inn kompetente folk utenfor AUs og PROs egne rekker som saksforberedere og høringsinstanser; reduser tidkrevende formelle poster på enhver dagsorden til et minimum; til fordel for de egentlige oppgaver, det pastorale; tenk effektivisering uten at det går ut over fordypningen og det fellesskap som er et viktig aspekt ved PROs og AUs virksomhet.

Hovedpunkter i PROs arbeid fremover, ifølge arbeidsprogrammet fra sist høst: Fortsette med spørsmål knyttet til mediearbeid og informasjon, men ikke minst satse for fullt på områdene ungdomsarbeid og innvandrerspørsmålet.

Etter adskillig klar, ærlig og til dels ganske skarp tale, var det godt å kunne avslutte debatt og meningsutveksling med det fellesskap den hellige messe er og gir.

Skolen ble opprettet fordi det ikke finnes kristendomsundervisning i Russlands offentlige skolevesen. De nye tidene med glasnost og perestroika hadde ikke vart lenge før lederne i forskjellige trossamfunn ble enige om å sprengte gamle barrierer. Dermed skjedde det ingen hadde våget å tro: Den russisk-ortodokse kirke, den katolske kirke, den armenske apostoliske kirke, adventistene, baptistene og pinsevennene gikk sammen om å etablere det

første "Kristelig Gymnasium" innenfor den oppløste Sovjetunionen. Felles basis er troen på Jesus Kristus som Frelser og Herre.

Gymnaset er allerede blitt en anerkjent skole som har sikret seg førsteklases lære-re. Alle utgifter bæres av kirkesamfunnene, og den ortodokse kirke tar den største støtten. Myndighetene gir ikke økonomisk støtte, men ser skolen som et prisverdig tiltak.

VÅRT LAND

Tibet lider fortsatt

Kinesiske myndigheter fortsetter maktmisbruket mot tilhengerne av tibetansk uavhengighet. Selv barn er blitt alvorlig mishandlet (-) Myndighetene har aldri gitt noe svar på Amnestys appeller om brudd på menneskerettighetene i Tibet.

AMNESTY NYTT

Massemediene i ny-evangeliseringens tjeneste 19

I fjor var det 20 år siden Vatikanets pastoralinstruks om kirken og massemediene, *Communio et progressio*, ble offentliggjort. I den anledning har Det pavelige råd for massemedier en tid arbeidet med "et supplement til og en oppdatering av" instruksjonen fra 1971, som bl.a. understreker retten til bred informasjon, betydningen av fri meningsutveksling innen kirken og katolske mediers deltagelse i den allmenne samfunnsdebatt. Den 17. mars i år kunne rådets formann, erkebiskop John Foley, presentere det nye dokumentet, *Aetatis novae*, på en pressekonferanse i Vatikanet.

Ifølge Vatikanets pressemelding understreker den nye instruksjonen at mediene "kan og må være redskap for forkynnelsen". Massemediene hører med til "Guds gaver", og kirken må ha en "positiv, åpen holdning" til dem, men ta avstand fra "det monopol og den manipulering politiske og kommersielle krefter

ofte gjør dem til redskap for".

Instruksjonen analyserer massemedienes positive sider og siterer i den forbindelse pave Paul VI's ord om at "kirken ville stå som skyldner overfor Gud om den ikke benyttet disse viktige redskapene som menneskelig dyktighet stadig forbedrer". Men den retter også et kritisk blikk på informasjonsmidlene og understreker at det er kirkens oppgave å "engasjere seg i forsvar for friheten og respekt for individets verdighet".

Den noterer også at det må legges vekt på å utvikle og styrke kirkens egne medier, som "katolsk presse og forlagsvirksomhet, katolsk radio og TV, informasjons- og mediekontorer og medieopplæring". Kommunikasjon må "integres i all pastoral planlegging fordi den kommer inn i bildet også når det gjelder alle de ulike former for apostolat og tjeneste". Dokumentet inneholder også en del konkrete forslag for bis-

pedømmenes og bispekonferanenes pastorale planlegging. Noen stikkord er:

- få oversikt over problemene og over de personer og 'enheter' som har relevans for saksområdet 'medier';

- utarbeid forslag om hvordan man bør strukturere de kirkelige massemedier som kan brukes til å fremme evangelisering, katekese og økumenikk;

- vær åpen for dialog med profesjonelle folk som kan hjelpe til å fremme tro og åndelig vekst;

- lag en plan for hvordan denne pastorale oppgave skal finansieres;

- gi åndelig og pastoral støtte til katolske legfolk og profesjonelle som arbeider i massemediene.

Så langt Vatikanets pressemelding.

St.Olav vil komme tilbake til spørsmålet om kirken og media med det første. ●

St.Olav styrker staben

To nye navn på St.Olavs liste over faste medarbeidere, men ikke nyere enn at leserne allerede kjenner dem fra bladets spalter:

Olav Egil Aune,
kulturansvarlig i "Vårt Land",
og

Brian McNeil crv.,
sogneprest i Molde og munk i Augustiner-Korherrenes orden, som siden i fjor høst har verdens nordligste mannlige kloster - i Molde.

CARITAS | NORGE

DEN KATOLSKE KIRKES HJELPEORGANISASJON

Fagerborggaten 17, 0360 Oslo 3, Tlf.: (02) 69 30 15/60 43 51

Gavekonti:

Postgiro: 0814 5 00 40 64 – Bank: 7041.05.13976

Liturgisk kalender

APRIL

(Norske Tidebønner - uke 2)

DEN STILLE UKE

12. PALMESØNDAG

Jes 50, 4-7. Fil. 2, 6-11.

Luk 22, 14-23, 56.

13. Mandag. Jes 42, 1-7.

Joh 12, 1-11.

14. Tirsdag. Jes 49, 1-6.

Joh 13, 21-33. 36-38.

15. Onsdag. Jes 50, 4-9.

Matt 26, 14-25.

16. Skjærtorsdag.

2. Mos 12, 1-8, 11-14.

1. Kor 11, 23-26.

Joh 13, 1-15.

17. LANGFREDAG:

Jes 52, 13-53, 12.

Hebr 4, 14-16. 5, 7-9.

Joh 18, 1-19, 42.

18. PÅSKELØRDAG.

Lesninger i vigilien:

1. 1. Mos 1, 1-26-31.

2. 1. Mos 22, 1-9. 10-13-5-18.

3. 2. Mos 14, 15-15, 1.

4. Jes 54, 5-14.

5. Jes 55, 1-11.

6. Bar 3, 9-15. 32-4, 4.

7. Esek 36, 16-17. 18-28.

8. Rom 6, 3-11.

Vigiliemessen: Luk 24, 1-12.

19. PÅSKESØNDAG.

Apg 10, 34. 37-43.

Kol 3, 1-4.

Luk 24, 1-12 eller Luk 24, 13-35.

20. Påskemandag

Apg 2, 14. 22-32.

1. Kor 15, 1-8. Matt. 28, 8-15.

21. Tirsdag i påskeuken.

Apg 2, 36-41. Joh 20, 11-18.

22. Onsdag i påskeuken.

Apg 3, 1-10. Luk 24, 13-35.

23. Torsdag i påskeuken.

Apg 3, 11-26. Luk 24, 35-48.

24. Fredag i påskeuken.

Apg 4, 1-12. Joh 21, 1-14.

25. Lørdag i påskeuken.

Apg 4, 13-21. Mark 16, 0-15.

Norske Tidebønner - uke 2)

Påsegudstjenester

ASKER OG BÆRUM

Mariakirken, Nyveien 17, Stabekk

Palmesøndag:	kl. 11.00	Høymesse med palmevigsel og prosesjon.
Skjærtorsdag:	kl. 19.00	Høymesse. Festen til minne om Jesu nadverd.
Langfredag:	kl. 15.00	Korsveiandakt.
	kl. 19.00	Pasjonsgudstjeneste.
Påskeaften:	kl. 22.00	Høymesse. Vigsel av påskelys og dåpssvann.
1. påskedag:	kl. 11.00	Høymesse.
2. påskedag:	kl. 11.00	Sangmesse.

ASKIM

Mariakapellet, Roald Amundsensgt. 4

Palmesøndag:	kl. 12.00	Høymesse.
Skjærtorsdag:	kl. 16.00	Messe.
Langfredag:	kl. 16.00	Langfredagsliturgi.
1. Påskedag:	kl. 12.00	Messe.
2. Påskedag:	kl. 12.00	Messe.

BERGEN

St. Pauls kirke, Christiesgt. 18

Palmesøndag:	kl. 10.00	Messe.
	kl. 11.00	Høymesse med palmevigsel.
	kl. 13.00	Messe på vietnamesisk.

Mand., tirsd., onsd.,
i den stille uke.

	kl. 18.00	Skriftemål.
	kl. 19.00	Messe.
Skjærtorsdag:	kl. 18.00	Høymesse, etterpå tilbedelse.
Langfredag:	kl. 12.00	Korsveiandakt på vietnamesisk.
	kl. 13.00	Korsveiandakt på tamil.
	kl. 15.00	Langfredagsliturgi.

Påskeaften:

	kl. 12.00	Velsignelse av påskematen.
	kl. 16.00	Andakt på vietnamesisk.
	kl. 23.00	Påskevigilien.
1. påskedag:	kl. 10.00	Messe
	kl. 11.00	Høymesse.
	kl. 12.00	Messe på tamil, Florida kapell (obs.!).
	kl. 13.00	Messe på vietnamesisk.
2. påskedag	kl. 11.00	Messe

Vår Frue kirke, Nylandsveien 31, Sandviken

Palmesøndag:	kl. 09.30	Messe
Skjærtorsdag:	kl. 16.00	Høymesse.
Langfredag:	kl. 15.00	Gudstjeneste.
Påskeaften:	kl. 18.00	Høymesse.
1. Påskedag:	kl. 09.30	Høymesse.

St. Olavs kapell, Finnesvn. 57, Voss

Palmesøndag:	kl. 17.00	Høymesse.
Onsd. i den stille uke	kl. 18.00	Messe.
Skjærtorsdag:	kl. 20.00	Høymesse.
Langfredag:	kl. 15.00	Langfredagsliturgi.
Påskeaften:	kl. 20.00	Høymesse.
1. Påskedag:	kl. 11.00	Høymesse.
2. Påskedag	kl. 11.00	Messe.

DRAMMEN

St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1

Palmesøndag:	kl. 09.00	Fromesse.
	kl. 11.00	Høymesse med vigsel av palmegrener
Skjærtorsdag:	kl. 18.00	Messe, etterpå tilbedelse.
Langfredag:	kl. 15.00	Korsveiandakt, deretter gudstjeneste.
Påskeaften:	kl. 12.00	Velsignelse av påskematen
	kl. 21.00	Feiring av vigilien til minne om Herrens oppstandelse
1. Påskedag:	kl. 09.00	Fromesse.
	kl. 11.00	Høymesse.
2. Påskedag:	kl. 11.00	Høymesse.
	kl. 16.30	Messe i Kongsberg.

FREDRIKSTAD

St. Birgitta kirke, St. Josephsgt. 17

Palmesøndag:	kl. 10.00	Høymesse.
	kl. 18.00	Messe.
Skjærtorsdag:	kl. 19.00	Messe.
Langfredag:	kl. 17.00	Langfredagsliturgi. Økumenisk korsvandring i byen.
Påskeaften:	kl. 19.00	Messe.
1. Påskedag:	kl. 10.00	Høymesse.
	kl. 18.00	Messe.
2. Påskedag:	kl. 10.00	Høymesse.

HALDEN

St. Peters kirke, Kristian Vs plass 1

Palmesøndag:	kl. 12.00	Høymesse.
Skjærtorsdag:	kl. 15.00	Messe.
Langfredag:	kl. 15.00	Langfredagsliturgi.
Påskeaften:	kl. 15.00	Messe.
1. Påskedag:	kl. 12.00	Høymesse.
2. Påskedag:	kl. 12.00	Messe.

HAMAR

St. Torfinns kirke, Torvgt. 113
 Skjærtorsdag: kl. 17.30 *Messe.*
 Langfredag: kl. 15.00 *Gudstjeneste.*
 Påskeaften: kl. 23.00 *Vigilie.*
 1. Påskedag: kl. 10.00 *Høymesse.*
 2. Påskedag: kl. 18.00 *Messe.*

HØNEFOSS

St. Teresia kirke, Vesterngr. 5 B
 Palmesøndag: kl. 11.00 *Høymesse.*
 Skjærtorsdag: kl. 18.30 *Messe.*
 Langfredag: kl. 15.00 *Langfredagsliturgi.*
 Påskeaften: *Ingen gudstjeneste.*
 1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse med vigsel av ild, påskelys og vann.*
 2. Påskedag: kl. 11.00 *Messe.*

KRISTIANSAND

St. Ansgar Kirke, Kirkegt. 3
 Palmesøndag: kl. 11.00 *Høymesse med palmevigsel.*
 kl. 13.00 *Messe med palmevigsel, vietnamesiske innslag*
 kl. 15.00 *Aktiviteter for menighetens barn.*
 kl. 16.00 *Messe for barna og andre, kort fest etterpå.*
 Skjærtorsdag: kl. 19.00 *Messe.*
 Langfredag: kl. 15.00 *Langfredagsliturgi på vietnamesisk*
 kl. 18.00 *Langfredagsliturgi*
 Påskeaften: kl. 20.00 *Påskeaftensliturgi.*
 1. Påskedag: kl. 13.00 *Messe på vietnamesisk m. ny vietnam. prest.*
 2. Påskedag: kl. 13.00 *Messe på vietnamesisk.*
 kl. 11.00 *Messe i Kvinesdal.*
 kl. 18.00 *Messe i Flekkefjord.*

LILLEHAMMER

Mariakirken, Weidemannsgt. 3 A
 Skjærtorsdag: kl. 20.00 *Messe.*
 Langfredag: kl. 18.00 *Gudstjeneste.*
 1. Påskedag: kl. 18.00 *Høymesse.*
 2. Påskedag: kl. 11.00 *Messe.*

LILLESTRØM

St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1
 Palmesøndag: kl. 09.00 *Ottemesse.*
 kl. 10.30 *Høymesse.*
 Skjærtorsdag: kl. 19.00 *Høymesse.*
 Langfredag: kl. 15.00 *Pasjonsgudstjeneste.*
 Påskeaften: kl. 23.00 *Påskevake.*
 1. Påskedag: kl. 10.30 *Høymesse.*
 2. Påskedag: kl. 10.30 *Høymesse.*

Moss

St. Mikael kapell, Ryggevn. 24
 Palmesøndag: kl. 10.00 *Høymesse.*
 kl. 17.00 *Messe.*
 Skjærtorsdag: kl. 19.00 *Messe.*
 Langfredag: kl. 19.00 *Langfredagsliturgi.*
 Påskeaften: kl. 21.00 *Messe.*
 1. Påskedag: kl. 10.00 *Høymesse.*
 kl. 17.00 *Messe.*
 2. Påskedag: kl. 10.00 *Messe.*

OSLO

St. Olav Domkirke, Oslo
 Palmesøndag kl. 09.30 *Messe.*
 kl. 11.00 *Palmevigsel ved kapellet på Vår Frelzers Gravlund sammen med Gml. Aker menighet. Prosesjon og høymesse.*
 kl. 13.00 *Messe på polsk.*
 kl. 14.30 *Messe på spansk.*
 kl. 16.00 *Messe på kroatisk.*
 kl. 18.00 *Palmevigsel og messe på engelsk.*
 Tirsdag: kl. 19.00 *Høymesse med vigsel av de hellige oljer.*
 Skjærtorsdag: kl. 16.00 *Høymesse på vietnamesisk.*
 kl. 18.00 *Høymesse til minne om Herrens nattverd. Tilbedelse til kl. 22.00.*
 Langfredag: kl. 15.00 *Jesu lidelseshistorie, tilbedelse av korset, kommunion.*
 kl. 17.00 *Langfredagsliturgi på vietnamesisk.*
 Påskeaften: kl. 11.00 *Velsignelse av påskemat.*
 kl. 19.00 *Påskeliturgi på vietnamesisk.*
 kl. 23.00 *Påskennattsliturgi.*
 1. Påskedag: kl. 09.30 *Messe.*
 kl. 11.00 *Høymesse.*
 kl. 13.00 *Messe på polsk.*
 kl. 14.30 *Messe på spansk.*
 kl. 16.00 *Messe på kroatisk.*
 kl. 18.00 *Messe på engelsk.*
 2. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
 kl. 18.00 *Messe på engelsk.*

St. Hallvard kirke, Enerhauggt. 4

Palmesøndag: kl. 11.00 *Familiemesse, palmevigsel.*
 Skjærtorsdag: kl. 19.00 *Messe.*
 Langfredag: kl. 17.00 *Langfredagsliturgi, lidelseshistorien.*
 Påskeaften: kl. 22.45 *Påskennattsfeiring.*
 1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
 2. Påskedag: kl. 11.00 *Messe.*

26. ANNEN SØNDAG I PÅSKE-TIDEN:

Apg 5, 12-16. 1,9-11. 12.
 13. 17-19. Joh 20, 19-31.

27. Mandag. Apg 23-31.

Joh 3, 1-8.

28. Tirsdag. Peter Chanel, prest og martyr.

Apg 4, 32-37. Joh 3, 7-15.

29. Onsdag. Katarina av Siena, jomfru og kirkelærer.

Apg 5, 17-26. Joh 3, 16-21.

30. Torsdag. Pius V., pave.

Apg 5, 27-33. Joh 31-36.

MAI**1. Fredag. Den hellige Josef, håndverkeren.**

1. Mos 1, 26-2, 3.
 Kol 3, 14-15. 17. 23-24.
 Matt 13, 54-58.

2. Lørdag. Athanasius, biskop og kirkelærer.

Apg 6, 1-7. Joh 6, 16-21.

(Norske Tidebønner - uke 3)

3. TREDJE SØNDAG I PÅSKETIDEN:

Apg 5, 27-32. 40-41.
 Åp 5, 11-14. Joh 21, 1-19.

4. Mandag. Apg 6, 8-15.

Joh 6, 22-29.

5. Tirsdag. Apg 7, 51-8, 1.

Joh 6, 30-35.

6. Onsdag. Apg 8, 1-8.

Joh 6, 35-40.

7. Torsdag. Apg 8, 26-40.

Joh 6, 44-51.

8. Fredag. Apg 9, 1-20.

Joh 6, 52-59.

9. Lørdag. Apg 9, 31-42.

Joh 6, 60-69.

(Norske Tidebønner - uke 4)

10. FJERDE SØNDAG I PÅSKE-TIDEN:

Apg 13, 14. 43-52.
 Åp 7, 9. 14-17. Joh 10, 27-30.

11. Mandag. Apg 11, 1-18.

Joh 10, 1-10.

12. Tirsdag. Nereus og Achilleus, martyrer, el. Pancratius, martyr.

Apg 11, 19-26. Joh 10, 22-30.

BEGRAVELSESBYRÅER

T.S. JACOBSEN-GRUPPEN
ULLEVÅLSVEIEN 1

TELEFON * (02) 20 79 05
 20 62 02—11 15 61
 Telefax 20 70 04

TRENGER DU TRYKKSAKER?

Kontakt

SATS + PASTE A/S

Prof. Birkelandsv. 24 c, 1081 Oslo 10
 Tlf.: (02) 30 04 16 – 30 84 53

IKON BILDE AV EN ANNEN VIRKELIGHET

*Utstilling og foredrag ved
ikonkunstneren Solrunn Nes*

Salgsutstilling av ikoner

Salgs-utstilling av ikoner på Ringerike museum ved Norderhov gamle kirke 50 km fra Oslo på veien til Hønefoss. Åpning lørdag 4. april kl 14-18. Åpent til og med Palmesøndag 12.april.

Møte om ikoner

Søndag 5. april kl 19 samme sted.

Ringerike museum har også landets nest største samling av gammel ikonkunst som vil være åpen.

Arr: Ringerike kirkeakademi / Ringerike museum.

St. Dominikus Kirke, Neubergrgt. 15
 Palmesøndag: kl. 11.00 *Høymesse med palmevigsel og prosesjon.*
 Onsdag før Skjærtorsdag: kl. 20.00 *Matutin.*
 Skjærtorsdag: kl. 09.00 *Laudes.*
 kl. 18.30 *Høymesse.*
 kl. 21.30 *Lesning av Jesu avskjedstale til disiplene.*
 kl. 22.00 *Matutin.*
 Langfredag: kl. 09.00 *Laudes.*
 kl. 17.00 *Pasjonsgudstjeneste.*
 kl. 20.00 *Matutin.*
 Påskeaften: kl. 09.00 *Laudes.*
 kl. 23.00 *Påskevigilien.*
 1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
 2. Påskedag: kl. 11.00 *Messe.*

Lunden kloster, Øvre Lunden 5
 Palmesøndag: kl. 10.00 *Palmevigsel og høymesse.*
 Skjærtorsdag: kl. 18.00 *Høymesse.*
 kl. 21.00 *Lesning av Jesu avskjedstale. Tilbedelse til midnatt.*
 Langfredag: kl. 16.00 *Langfredagsgudstjeneste.*
 Påskeaften: kl. 23.00 *Påskevigilie med høymesse.*
 1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
 2. Påskedag: kl. 10.00 *Høymesse.*

PORSGRUNN
Vår Frue kirke, Olavsgt. 19
 Palmesøndag: kl. 11.00 *Palmevigsel og høymesse.*
 Skjærtorsdag: kl. 18.00 *Høymesse. Tilbedelse.*
 Langfredag: kl. 15.00 *Pasjonsliturgi.*
 Påskeaften: kl. 21.00 *Oppstandelsesliturgi. Messe.*
 1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
 kl. 13.00 *Vietnamesisk høymesse.*
 2. Påskedag: kl. 11.00 *Messe.*

STAVANGER
St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8
 Palmesøndag: kl. 09.30 *Messe på engelsk.*
 kl. 11.00 *Messe på norsk.*
 kl. 13.00 *Messe på norsk.*
 kl. 16.00 *Messe på polsk.*
 kl. 18.00 *Messe på fransk.*
 1. Påskedag: kl. 09.30 *Messe på engelsk.*
 kl. 11.00 *Messe på norsk.*
 kl. 13.00 *Messe på norsk.*
 kl. 18.00 *Messe på fransk.*

TROMSØ
Vår frue kirke, Storgt. 94
 Palmesøndag: kl. 11.00 *Høymesse.*
 Skjærtorsdag: kl. 20.00 *Aftengudstjeneste.*
 Langfredag: kl. 17.00 *Langfredagsliturgi.*
 Påskeaften: kl. 21.00 *Påskennattsfeiring.*
 1. Påskedag: kl. 11.00 *Pontifikalmesse.*
 2. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*

TRONDHEIM
St. Olav kirke, Schirmersgt. 1
 Palmesøndag: kl. 09.00 *Fromesse.*
 kl. 11.00 *Høymesse.*
 Skjærtorsdag: kl. 08.00 *Matutin og Laudis*
 kl. 19.00 *Høymesse og tilbedelse frem til midnatt.*
 Langfredag: kl. 08.00 *Matutin og Laudis*
 kl. 12.00 *Korsvei på vietnamesisk.*
 kl. 13.00 *Korsvei på tamil.*
 kl. 13.00 *Økumenisk korsvandring.*
 kl. 15.00 *Korsvei på filippinsk.*
 kl. 18.00 *Feiring av Herrens lidelseshistorie.*
 Påskeaften: kl. 08.00 *Matutin og Laudis.*
 kl. 23.00 *Påskennattsliturgi.*
 1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
 2. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*

TØNSBERG
St. Olav kirke, Botnegt. 22
 Palmesøndag: kl. 11.00 *Høymesse.*
 kl. 17.00 *St. Frans kapell i Larvik.*
 Skjærtorsdag: kl. 09.00 *Matutin og Laudis.*
 kl. 17.00 *Høymesse. Agapemåltid i menighetstokalet.*
 ca. kl. 19.30 *Lesning av Jesu avskjedstale til apostlene.*
 Langfredag: kl. 09.00 *Matutin og Laudis.*
 kl. 15.00 *Langfredagsliturgi.*
 kl. 17.00 *Langfredagsliturgi St. Frans kapell i Larvik.*
 Påskeaften: kl. 09.00 *Matutin og Laudis.*
 kl. 23.00 *Påskevigilie.*
 1. Påskedag: kl. 10.30 *Laudis.*
 kl. 11.00 *Høymesse.*
 kl. 17.00 *Messe St. Frans kapell i Larvik.*
 2. Påskedag: kl. 11.00 *Messe i Sandefjord.*
 kl. 11.00 *Vietnamesisk messe.*

Neste nummer utgis 8. mai. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Faste medarbeidere:

Mette Andrésen o.p.

Olav Egil Aune

Hanne Berentzen

Liv Greni

Brian McNeil crv

Albert Raulin o.p.

Gunnel Vallquist

ISSN 0802-6726

Akersveien 14, 0177 Oslo

Redaksjon: Tlf. (02) 20 72 48

Ekspedisjon: Tlf. (02) 20 72 26

Årsabonnement (Norge): kr. 195,—

Øvrige europeiske land: kr. 220,—

Andre verdensdeler: kr. 230,—

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 0807 2046480

23

**St.
OLAV**

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo

Telefon: (02) 20 72 48

Fax: (02) 36 02 63

Vi har et større utvalg enn noensinne i klassisk kirkemusikk, middelalder- og renessansemusikk på CD og kassetter.

*

En serie CD'er og kassetter fra Phillips med klassisk musikk og topp solister.

CD'er kr. 130,-, kassetter kr. 50,-.

*

Vi har fremdeles noe igjen av Naxos-serien med klassiske CD'er og kassetter til

kr. 59.50,- og kr. 49.50,-.

og gregoriansk- og ortodoks sang også på CD og kassetter.

*

Stort utvalg i faste- og påskelitteratur.

Husk Messeboken for den stille ukes liturgi.

*

Carl F. Engelstad/Arve Stensruds bok om Anne Lise Knoff er nedsatt fra

kr. 368,- til kr. 198,-.

Benytt anledningen!

*

Kjøp presangene til 1. KOMMUNION i St. Olav Bokhandel:

BØKER, KORS, MEDLJONGER, IKONER, LYS ETC.

Vi sender over hele landet.

ÅPNINGSTIDER:

Mand.-fred. 9.30-17.00

Torsd. 9.30-17.30

Lørd. 9.30-13.30

KLASSISK ITALIATUR!

19 Dagers klassisk Italiatur. 6 dager i Roma i 1. kl. hotell med air-conditioning. 2 dager i Assisi. Avreise 12/7 – kr. 12.500,-. Tillegg for enkeltrom/lugar.

Førsteklasses turistbuss med air-conditioning og reiseleder.

Guide undervegs og i Roma: Pater Ellert Dahl.

Turen omfatter 18 frokoster, 10 luncher og 18 middager. Hotell med god standard. Ferje tur/retur Gøteborg/Kiel. Påstigning i Oslo og undervegs etter behov. Turprospekt sendes på oppfordring.

Teknisk arrangør: Eurobuss – A/S Hamar og Omland bilruter.

Kontaktperson: Kjeld Christensen, Storhamargt. 112 B, 2300 Hamar, Telefon: (065) 30 510 eller pater Ellert Dahl, Torggt. 113, 2300 Hamar, Telefon: (065) 23 751.

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

GEORG FOERSTER

Tlf.: 15 54 26/15 56 06

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

Tlf (03) 83 42 80

A / S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING (02) 66 59 00 – SERVICE (02) 66 58 60 – 66 58 61

Fra døden til livet

Hva er dette? En stor stillhet råder i dag over jorden og en stor ensomhet.

En stor stillhet fordi Kongen sover. Jorden rystet i angst og ble stille fordi Gud sov inn i kjødet og gikk ned i søvnens rike for å vekke dem som hadde sovnet i århundrer. Gud døde i vårt kjød, og dødsriket skalv. Gud sov inn for en liten stund og vekket dem av sønnen som holdt til i dødsriket.

Han går inn for å hente Adam, vår første far, det tapte får. Han går til alle som sitter i mørke og dødens skygge. Han går til Adam og Eva for å løse dem fra deres bånd, han som både er deres Gud og deres sønn.

Han går inn til dem med korsets seierrike våpen i hånden, og Adam, den første skapning, vår første far, det første dødelige menneske og den første som ble holdt fangen av døden, hørte Herrens trinn. Han gjenkjente hans stemme og ropte ut: "Jeg hører fottrinn av en som kommer!" Og mens han talte, trådte Herren inn. Da vår første far, Adam, så ham, ble han rystet, slo seg for sitt bryst og ropte: "Min Herre være med dere alle!"

Da grep Herren Adams hånd og sa: "Reis deg opp, du som sov, reis deg opp fra de døde, og jeg vil glede deg med mitt lys. Jeg er din Gud, og for din skyld er jeg blitt din sønn. Stå opp, du som sov, for jeg skapte deg ikke for at du skulle være her, lenket i dødsriket. Reis deg opp fra de dodes midte, for jeg er de dodes liv. Reis deg, du mine henders verk, du som ble skapt i mitt bilde. Reis deg og la oss gå herfra, for du er i meg og jeg er i deg; nå er vi ett.

For din skyld er jeg, din Gud, blitt din sønn. For din skyld har jeg, din Herre, tatt en slaves skikkelse. For din skyld er jeg, som bor i himmelen, steget ned til jorden og under jorden. For din skyld er jeg blitt et vergeløst menneske, en død blant de døde. For deg, som gikk i Edens have, ble jeg utlevert til mine fiender i en have, og i en have ble jeg korsfestet.

Se på mitt ansikt hvor de har spyttet på meg for din skyld, så

jeg kunne gjeninnsette deg i paradiset. Se på mine kinn, merkene etter slagene; ved dem har jeg gitt deg, som er mitt bilde, din skjønnhet tilbake. Se på min rygg, sårene etter hudstrykingen, ved dem har jeg tatt bort den syndebyrde som lå på dine skuldre. Se mine hender som ble naglet til treet for din skyld, du som en gang gjorde urett og rakte hånden mot treet.

Jeg sovnet inn på korset, og spydet gjennomboret min side for din skyld, du, menneske, som sovnet inn i paradiset, og som i din søvn var opphavet til Eva. Såret i min side helbrødet deg fra såret i din side. Og nå vekker min søvn deg fra dødsrikets søvn.

Reis deg, la oss gå herfra - fra døden til livet, fra det dødelige til det udødelige, fra mørket til det evige lys! Reis dere alle! La oss gå herfra - fra smerten til gleden, fra fengslet til det himmelske Jerusalem, fra lenkene til friheten, fra fangenskapet til paradiset gleder, fra jorden til himmelen. Min himmelske Far venter på det fortapte får; en trone er gjort rede, bærerne står og venter, bryllupssalen er gjort i stand, de evige boliger er pyntet, skattkammeret er åpent, Guds rike venter dere!"

(Fra en preken tilskrevet Epifanios fra Salamis på 300-tallet)